

स्वरोजगार लघुवित्त वित्तीय संस्था लिमिटेड

Swarojgar Laghubitta Bittiya Sanstha Limited

(नेपाल राष्ट्र बैंकबाट "घ" वर्गको ईजाजतपत्र प्राप्त संस्था)

ऋणी सदस्यहरूलाई कर्जा चुक्ता/भुक्तान गर्ने आउने बारेको ३५ (पैंतिस) दिने सूचना

प्रकाशन मिति : २०८१/०९/२५

यस लघुवित्त वित्तीय संस्थाबाट तपसिलमा उल्लेखित धितो सुर्खण राखि/सामूहिक जमानीमा कर्जा लिनु भएकोमा ऋणीले लिएको ऋण कर्जाको साँवा, व्याज लगायत अन्य रकम समेत यस लघुवित्त वित्तीय संस्थासँगको सतत कर्बुलियत बमोजिम समय समयमा तिर्न बुझाउनु पर्नेमा यो नतिरी नभर्नाई ऋण/कर्जा सम्बन्धी सतत कर्बन्ज उल्लङ्घन गर्नु भएकोले पटक पटक मौखिक तथा लिखित रूपमा तर्तातेका गर्दा समेत यो ऋण कर्जा चुक्ता भुक्तान गर्ने सम्बन्धमा कुनै चासो नदेखाई बेवास्ता गर्नु भएकोले यो ३५ दिने सार्वजनिक सूचना प्रकाशित गरिएको छ। यो सूचना प्रकाशित भएको मितिदेखि ३५ दिन भित्र यस लघुवित्त वित्तीय संस्थामा सम्पर्क राखि यस वित्तीय संस्थाबाट लिएको ऋण कर्जाको सम्पूर्ण साँवा, व्याज र अन्य दैस्तुर चुक्ता भुक्तान गर्नुहोला अन्यथा प्रचलित ऐन, कानून तथा यस लघुवित्त वित्तीय संस्थासँग गरेको लिखत बमोजिम ऋणी तथा जमानीकतलाई समेत कर्जा चुक्ता केन्द्रको कालोसूचीमा नाम समावेश गरिनुका साथै धितोमा रहेका वा नरहेका चलचलन सम्पत्ती लिलाम विकी गरी वा अन्य कुनै व्यवस्था गरी लघुवित्त वित्तीय संस्थाको आफ्नो लेना रकम असुल उपर गरिने व्यहोरा यसै सूचना द्वारा जानकारी गराइन्छ।

क्र.सं.	शाखा कार्यालय	ऋणीको नाम	ठेगाना	ना.प्र.न.	जारी मिति	ऋणीको ३ पुस्ते विवरण पति/पिता/ससुरा	व्यक्तिगत जमानिकताको नाम/ठेगाना/ना.प्र.प.न.
१	अमृतगञ्ज	सिंगता देवी	पटेर्वा-९, बारा	३३३०१२/३९३	२०६३/११/२५	अनिल कुमार कृष्णशार/मुनीलाल कृष्णशार/विद्यानन्द महतो	सुरेन्द्र कुमार कृष्णशार/पटेर्वा-०९, बारा/३३३००४/०६९५/८९९२
२	अमृतगञ्ज	सोशिला कुमारी	पटेर्वा-९, बारा	३३३०१२/५९२७	२०६३/११/२५	चन्द्र शेखर महतो कोइरी/रामेकलाल महतो/भोला महतो कोइरी	चन्द्र शेखर महतो कोइरी/पटेर्वा-०९, बारा/३३३०१२/५८९१०
३	अमृतगञ्ज	प्राणी देवी	कडुवा-७, बारा	३३१०३२/१८२३२२	२०६८/०४/०९	तेजलाल वैसवान/चलितर हजारा/भोर हजारा	तेजलाल वैसवान/कडुवा-०७, बारा/३३३०३२/६०१०१
४	बरहथवा	चिन्ता कुमारी	धनगढा-४, सर्लाही	१९३०७५/४६७	२०६३/१०/२४	सन्तलाल हजारी/भरथ पासवान/बन्दी हजारी दुसाद	सन्तलाल हजारी/धनगढा-०४, सर्लाही/२६०४३३२९
५	बरहथवा	दीलितया देवि दास	बरहथवा-७, सर्लाही	२०७९/१६३	२०६८/१०/१८	बृज किशोर दास/भिखाई दास/केकन दास	बृज किशोर दास/बरहथवा-०७, सर्लाही/२०७९/३९९९
६	बरहथवा	फुलो देवी	धनकोल-२, सर्लाही	१९३०७५/६५०	२०६३/१२/२३	दशै ठाकुर/हेमन ठाकुर लोहार/राम आशिष ठाकुर	दशै ठाकुर/धनकोल-०२, सर्लाही/१९३०७५/२३
७	बरहथवा	पवित्रा गिरी	हजारीया-९, सर्लाही	१९३०८३/१७	२०६३/१२/३०	सुरेश गिरी/नर बहादुर गिरी/गोपाल गिरी	सुरेश गिरी/हजारीया-०९, सर्लाही/३५१७००८०
८	धनौजी	ललितता कुमारी देवी	पौडेश्वर-३, धनुषा	१७३०६५/६६६	२०६३/११/२८	दिप नारायण चौधरी/विभव नाथ चौधरी/वीरु लाल चौधरी	दिप नारायण चौधरी/पौडेश्वर-०३, धनुषा/७११२७३२२
९	धनौजी	परमसिंह देवी	पौडेश्वर-१, धनुषा	१७३०६५/८५४	२०६३/१२/०२	सुरजा सहनी/करिया सहनी/सिर्गन सहनी	सुरजा सहनी/पौडेश्वर-०१, धनुषा/१७३०६५/८२३९
१०	धनौजी	पवन देवी	जनकपुर-११, धनुषा	१७९१०२/१८४	२०६४/०९/१६	तेजनाारायण चमार/चलितर महारा/जुगेश्वर चमार	ककुली देवी महारा/जनकपुर-०१, धनुषा
११	धनौजी	सिता देवी सहनी	पौडेश्वर-११, धनुषा	१७३०६५/१३५	२०६३/१२/०१	विजित सहनी/प्रभु सहनी/भोली सहनी	विजित सहनी/पौडेश्वर-०१, धनुषा/१७३०६५/६३५
१२	गादी	भागीया भाभी	कोवावन कटेया-९, पर्सा	३४१०४२/२७०	२०६९/०९/०४	विशुन भाभी/आसा भाभी मुसहर/भरोल भाभी	विशुन भाभी/कोवावन कटेया-०९, पर्सा/३४३०४२/०३९१
१३	गादी	सनपतीया देवी	कोवावन कटेया-९, पर्सा	३४१०४२/२३२	२०६८/०८/१४	जनेसर भाभी/भोकर भाभी मुसहर/दशै भाभी	जनेसर भाभी/कोवावन कटेया-०९, पर्सा/३४३०४२/२३२
१४	गादी	रुकमिणी देवी	सखुवा प्रसौनी-२, पर्सा	३४८०१७-७४-०४२९७	२०७४/०४/०४	राजकुमार भाभी मुसहर/भुवन भाभी मुसहर/पलट भाभी मुसहर	राजकुमार भाभी मुसहर/सखुवा प्रसौनी-०६, पर्सा/३४१०६९/६७७
१५	गादी	सुनीता देवी	पचकरी-२, पर्सा	३४२१५८-८९१८	२०६९/०९/१८	जोषु भाभी/कुंवर भाभी मुसहर/मोहन भाभी मुसहर	जोषु भाभी/पचकरी-०२, पर्सा/३४१०५८-८९१८
१६	गादी	अर्पित देवी	कोवावन कटेया-९, पर्सा	३४८०१७-७४-०००७८	२०७५/०९/०४	गणेशनाथ भाभी/नारायण भाभी/रतन भाभी	गणेशनाथ भाभी/कोवावन कटेया-०९, पर्सा/३४८०१७-७४-१५३३७
१७	गादी	रुकमिन देवी	कोवावन कटेया-९, पर्सा	३४१०४२/२३२	२०६८/०८/१४	मोटर भाभी/रतन भाभी मुसहर/दशै भाभी	मोटर भाभी/कोवावन कटेया-०९, पर्सा/३४३०४२/२३५
१८	गादी	रंजिया देवी	सखुवा प्रसौनी-३, पर्सा	३४८०१७-७४-०७०७५	२०७५/०६/१६	पल्टन भाभी/सावन भाभी/महोदेव भाभी	पल्टन भाभी/कोवावन कटेया-०९, पर्सा/३४३०४२/०४२४
१९	गादी	चन्दा कुमारी देवी	पसांगढी-२, पर्सा	३४८०१७-७४-१९९०९	२०७४/०९/०९	जगरनाथ भाभी मुसहर/शंकर भाभी/मोहन भाभी मुसहर	जगरनाथ भाभी मुसहर/पसांगढी-०१, पर्सा/३४८०१७-७४-०२९१०१
२०	गंजबबानीपुर	राम दुलारी महतो	महागढीमाई-१, बारा	३३३०१७-७४-१९१०	२०७५/०४/२६	कृष्णा महतो/जलधर महतो कोइरी/असफी महतो	हिरामन कृष्णशार/महागढीमाई-०१, बारा/३३३०१७-७४-०६९३४
२१	गंजबबानीपुर	शैल कुमारी देवी	पधरा-८, बारा	३३३०१७/३९५९	२०६३/११/०४	अमिरी महारा चमार/मंगनी राम चमार/गादी महारा चमार	अमिरी महारा चमार/पधरा-०८, बारा/३३३०१७/३८७९९
२२	गंजबबानीपुर	सोन कुमारी अग्रहिन	करैया-३, बारा	१४७९/१६९९	२०४५/०९/२५	रामचन्द्र राउत/हिरा राउत/याहा नभएको	सविना देवी यादव/करैया-०६, बारा/३३३०१७/१४४६
२३	गंजबबानीपुर	पद्मा देवी	नरही-६, बारा	३३३०३८/४६	२०७०/०२/२४	नन्दु पटेल/मनोज राउत/मीनलाल राउत कुमी	नन्दु पटेल/नरही-०६, बारा/३३३०३८/१९४५
२४	गंजबबानीपुर	नन्दु देवि गुप्ता	गढीमाई-०१, बारा	३३३०१७-७४-०७१९६	२०७४/१२/१४	नन्दकिशोर शाह/मोनिन्द्र प्रसाद गुप्ता/राम वृक्ष साह	नन्दकिशोर शाह/गंजबबानीपुर-०६, बारा/३३३०१७-०४४५४
२५	गंजबबानीपुर	जानकी देवि	करैयामाई-३, बारा	३३३०१७-७४-२७९९९	२०७५/०२/२८	परमेश्वर राउत अग्रि/बिसुन राउत/रामचन्द्र अग्रि	परमेश्वर राउत अग्रि/करैया-०६, बारा/३३४६८६/१९९२२/१८७९९
२६	गंजबबानीपुर	विजिता देवि कान्त	कलैया-९, बारा	३३३०३३/३९८	२०६३/१०/०८	राम अग्रार प्रसाद शाह कान्त/मयू शाह कान्त/किरित भन्ने शाह कान्त	राम अग्रार प्रसाद शाह कान्त/गंजबबानीपुर-०२, बारा/१७४००/२३२४४
२७	जलेश्वर	पुनम देवी	नैनी-६, महोत्तरी	१८३०२०२९६९	२०६३/१२/०२	विरेन्द्र मण्डल/लक्ष्मी मण्डल/गोपाल मण्डल	विरेन्द्र मण्डल/नैनी-०६, महोत्तरी/१८३०२०२९६९
२८	जलेश्वर	रुपा कुमारी	जलेश्वर-१२, महोत्तरी	१८-०१-७६-००७७९	२०७५/०९/२३	विपिन राउत/बेचन राउत अमात/बेचन राउत	लाल निषा देवी/नैनी-०६, महोत्तरी/१८३०२०२३३३
२९	जलेश्वर	रन्जु देवि	अनकार-७, महोत्तरी	१८३०३०३७९	२०७५/१२/२२	श्री मण्डल/विलट मण्डल/हरिबन्धा मण्डल	श्री मण्डल/अनकार-०२, महोत्तरी/०९२३२८३४
३०	जलेश्वर	मिना देवि	अनकार-२, महोत्तरी	१८३०३०३५३७	२०६३/१२/२९	राम नाथ चौधरी/गोसाई चौधरी/जुगेश्वर चौधरी	राम नाथ चौधरी/अनकार-०२, महोत्तरी/१७५
३१	जलेश्वर	समुद्री देवि	अनकार-५, महोत्तरी	१८३०३०३१३०	२०६३/१०/१९	अनुराग सदा/सिता राम मण्डल/सोहन सदा	अनुराग सदा/अनकार-०२, महोत्तरी/०९२३५३७४
३२	जलेश्वर	बालचन्द्र भनिहानि	भमरा-७, महोत्तरी	१४८४	२०४५/०२/२६	भरत ठाकुर/बाल ठाकुर/खुनन्देव ठाकुर भूमिहार	भरत ठाकुर/नैनी-०६, महोत्तरी/१८३४३००९१०
३३	जलेश्वर	साया कुमारी मण्डल	धनुषा-१, धनुषा	२५३४३६०९	२०४८/०४/२२	नारोन्द्र मण्डल/शम्भु मण्डल धानुक/गोपाल मण्डल	रमेश कुमार मण्डल/नैनी-०६, महोत्तरी/१८३०३०२९३३
३४	जनकपुरधाम	जहानी देवी	बसहििया-०१, धनुषा	१७३०८८०/२३३	२०६३/१०/१७	शेष जमसैद/शेष वारिम/शेष मोर्सलम	समिदा खातुन/बसहििया-०१, धनुषा/१७३०८०/१९१४
३५	जनकपुरधाम	जहानी देवि	पिपरा-०७, महोत्तरी	१८३०३४/४२	२०७५/०९/२१	राम अनेक झा/सुशिला झा/अशेश्वर झा	राम अनेक झा/बनौली दनौली-०३, महोत्तरी/०४३३३३३४
३६	जनकपुरधाम	वेगम खातुन	बसहििया-०१, धनुषा	१७३०८०/४०८	२०६३/१०/२०	सतिश्वर सेख मिर्या/शेष हत्ताप/सैदल मिर्या	मो मोतावल शेष/बसहििया-०२, धनुषा/०९९४१९६०
३७	जनकपुरधाम	रहना खातुन	बसहििया-०१, धनुषा	१७३०८०/४०	२०७०/०२/२०	फैजले शेष/मो.ऐल्ल/शेष हुताप	मोसिला खातुन/बसहििया-०१, धनुषा/३०८०/४०
३८	जनकपुरधाम	रिना देवि तुरहा	लाहान-०४, सिराहा	२४८	२०४७/०३/२३	राम कुमार साह तुरहा/राजकुमार तुरहा/प्रभु प्रसाद तुरहा	राम कुमार साह तुरहा/लाहान-०४, सिराहा/३२६००८०६३
३९	जनकपुरधाम	अनिता देवि ठाकुर	जनकपुर-१५, धनुषा	१७३०१७-०७४-०३८९०	२०७४/०३/०२	ब्रह्मदेव ठाकुर हजाम/बलन ठाकुर/सुर्यनारायण ठाकुर हजाम	ब्रह्मदेव ठाकुर हजाम/जनकपुर-१५, धनुषा/१७९१०२/८४३७
४०	जनकपुरधाम	समता कुमारी राउत	जनकपुर-१३, धनुषा	१७३०४७/३९, धनुषा	२०६५/०४/०५	अनिल कुमार राय/राजमन ठाकुर कुमी/केलाश कुमी	अनिल कुमार राय/जनकपुर-०२, धनुषा/३३६९७०९१
४१	कठौना	दोरोनी खातुन	कल्याणपुर-०२, सप्तरी	४३८५५११२	२०६२/०२/२६	नजिम मिर्या/मोतीलाल मिर्या/अब्दुल रहिम मिर्या	नजिम मिर्या/कल्याणपुर-०२, सप्तरी/१९३२४७८८
४२	कठौना	मिना देवि राम	शम्भुलाल-०४, सप्तरी	१६१०८४/२७३	२०६७/०२/१३	राज कुमार राय/राजुन राम चमार/रामजी राम	राज कुमार राय/शम्भुलाल-०४, सप्तरी/१६३०८४/४६२
४३	कठौना	सुमान कुमारी चौधरी	महादेवा पोलेवा-०८, सिराहा	४७९११४१४	२०६२/०९/२०	सतिस चन्द्र लेखी/विकाउ चौधरी थारु/सीताराम चौधरी	सतिस चन्द्र लेखी/सीतारपुर-०८, सप्तरी/१६३०२९/२२९९
४४	कठौना	जमिला खातुन	कल्याणपुर-०२, सप्तरी	४४४७	२०४७/०४/१२	मो.अबकर मिर्या/लतिफ मिर्या/नदु मिर्या	मो.अबकर मिर्या/कल्याणपुर-०२, सप्तरी/१६३०२९/२२९९
४५	कठौना	सुलेखा कुमारी मंडल	बोदे बसोहन-०४, सप्तरी	१६-०६-०७८-०३९८०	२०७४/०२/२६	उमेश कुमार मंडल/बोदे बसोहन-०४, सप्तरी/१९९१०४/२३९	उमेश कुमार मंडल/बोदे बसोहन-०४, सप्तरी/१९९१०४/२३९
४६	कठौना	बसिंता कुमारी चौधरी मंडल	बनरफुला-०१, सप्तरी	१६-०१-०७०-०३२०३	२०७०/०४/३०	यशोदा नन्द मण्डल/गोपाली चौधरी मंडल/जय नारायण मंडल	यशोदा नन्द मंडल/बनरफुला-०१, सप्तरी/४४०९
४७	कठौना	समिला खातुन	कल्याणपुर-०२, सप्तरी	०६३०७९/१९९	२०६३/१०/०४	महम्मद भजवल/जिबालि मिर्या/प्रतिक मिर्या	महम्मद भजवल/कल्याणपुर-०२, सप्तरी/४४६८
४८	कठौना	घुमनी देवि बाबंजी	रामपुर-०४, सप्तरी	७७६२३०२८	२०४५/०९/१०	बालक सरदार/अकि सरदार/मानपुर सरदार	बालक सरदार/रामपुर-०४, सप्तरी/७७६२३०२९१
४९	कठौना	श्रीदेवि चौधरी	कविलाखा-०१, सप्तरी	१६३०८२/३८	२०६३/११/२८	अशोक कुमार चौधरी/पतिलाल चौधरी/देवनाारायण चौधरी	सोमिदा देवि बस्ती/इनवा/फुलबिहिया-०१, सप्तरी/३८२३९६८८
५०	कठौना	मिना देवि साह	मिना देवि साह	१६३०७०/३७३	२०६७/०२/२७	राज लाल साह/कांश्वर साह तेली/पचकुन साह तेली	राज लाल साह/मंगाहा-०६, सप्तरी/१६३०७०/३७३
५१	कठौना	पुनितता कुमारी यादव	बोदे बसोहन-०७, सप्तरी	१६२१०४/१३३७	२०६८/०४/२७	बबलेश यादव/राम कुमार यादव/हरि यादव	बबलेश यादव/सानराजी-०४, सप्तरी/१६२११३/२२
५२	कठौना	पविता कुमारी चौधरी	भगपट्टी-०४, सप्तरी	२९३६	२०४९/०९/०२	शशिकांन्त चौधरी/शत्रुघ्न चौधरी/अचमित लाल	शोभा देवि चौधरी/कल्याणपुर-०२, सप्तरी/२०७८
५३	कठौना	रुकसाना खातुन	मधुपट्टी-५, सप्तरी	१६-०१-७४-०४४८८	२०४७/०४/१४	आजाद अंसारी/लाल महम्मद अंसारी/कासिम अंसारी	आजाद अंसारी/कल्याणपुर-०३, सप्तरी/०६१०३८/३०८
५४	कठौना	गोशन खातुन	खडक-७, सप्तरी	०८-०१-७६-०८७९१	२०७५/०२/१४	सैयद अन्सारी/मो.ताहिर/मुस्लीम अन्सारी	सैयद अन्सारी/कल्याणपुर-०३, सप्तरी/१६१०७९/३०२
५५	कठौना	गौजा खातुन	विधवा जखोल-४, सप्तरी	०९०४७३७			

काठमाडौंको मच्छेन्द्रबहालमा बिहान लागेको तरकारी बजारमा मानिसको चहलपहल ।

तस्वीर : सुनिल शर्मा/आर्थिक अभियान

थाइल्याण्डमा नेटाको

व्यापारमा सुधार

डिसेम्बरमा ६८४ युनिट बिक्री

काठमाडौँ (अस) । विद्युतीय कार निर्माता नेटा अटोले थाइल्याण्डमा आफ्नो व्यापारमा उल्लेख्य सुधार गरेको छ। कम्पनीले २०२४ को डिसेम्बर महिनामा नेटा एक्स र नेटा भीको व्यापारमा ठूलो सुधार ल्याएको हो । कम्पनीका अनुसार थाइ बजारमा नेटा एक्स र नेटा भी दुवै मोडल गरी ६८४ युनिट बिक्री भएको छ ।

नेपाली बजारमा समेत यी दुवै विद्युतीय कार बिक्री वितरण भइरहेको छ । नेटा अटोका लागि नेपालको आधिकारिक बिक्रेता कम्पनी सिजी मोटर्सले नेटा भीको ५० किलोवाट क्षमाताको मोटर र ४०.७ किलोवाट आवरको ब्याट्री भेरियन्टमा बिक्री गर्दै आएको छ । कम्पनीका अनुसार यसले एक पटकको फुल चार्जमा ३८० किलोमिटरसम्म रेन्ज दिन्छ ।

त्यस्तै अर्को मोडल नेटा एक्स दुई ब्याट्री अप्सनमा उपलब्ध छ, जसमा सर्ट रेन्ज भेरियन्टमा ५२ र ठूलोमा ६२ किलोवाट आवर क्षमताको ब्याट्री पाउन सकिन्छ । यसमा १०० किलोवाट क्षमातको मोटर उपलब्ध छ। कम्पनीका अनुसार यसको रेन्ज ५०० किलोमिटरसम्म पाउन सकिन्छ ।

लक्ष्मी सन्राइज बैंकको

लाभांश पारित

काठमाडौँ (अस) । लक्ष्मी सन्राइज बैंक लिमिटेडको २४औँ वार्षिक साधारणसभा काठमाडौँमा बुधवार सम्पन्न भएको छ । साधारणसभाले बैंकको चुक्तापूँजीको ५ प्रतिशत बोनस शेयर र शून्य दशमलव २६ प्रतिशत नगद लाभांश कर प्रयोजनका लागि वितरणको प्रस्ताव पारित गरेको छ। पारित बोनस शेयरसँगै बैंकको चुक्तापूँजी रू. २४ अर्ब ३४ करोड पुगेको छ ।

साधारणसभाले आर्थिक वर्ष २०८०/८१ का लागि सञ्चालक समितिको प्रतिवेदन तथा सोही आर्थिक वर्षको बैंकको वित्तीय विवरण उपर छलफल गरी स्वीकृत गरेको छ । साथै आर्थिक वर्ष २०८१/८२ का लागि लेखापरीक्षकको नियुक्ति समेत गरेको छ ।

कुमारी बैंकद्वारा विराटनगरमा

उद्यमी प्रशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न

विराटनगर (अस) । युएसएडसँगको साभेदारीमा कुमारी बैंकले ‘देशभरि वर्ष भरि’ उद्यमशीलता विकास एवं प्रवर्द्धनका लागि उद्यमी प्रशिक्षण अभियान सञ्चालन गरिरहेको छ । सोहीअन्तर्गत बैंकले विराटनगरमा उद्यमी प्रशिक्षण कार्यक्रम सम्पन्न गरेको छ । मोरङको विराटनगर महानगरपालिकासँगको समन्वयमा बैंकले सो कार्यक्रम गरेको हो । वित्तीय ज्ञान, शीप, मनोवृत्ति तथा व्यवहार विकासबाट मात्रै व्यवहारिक रूपमा उद्यमशीलता प्रवर्द्धन तथा विकास हुने विश्वास बैंकको छ । बैंकले यस अभियानमा सर्वसाधारणको विषयगत संबेदनशीलतालाई सहजै बुझ्न सकिने गरी वित्तीय उद्यमी प्रशिक्षण, वित्तीय साक्षरता

पुस्तिका, कुमारीजी एप, राष्ट्रियस्तरमा ख्यातिप्राप्त कलाकारको अभिनयसहितका सन्देशमूलक भिडियो, सचेतनामूलक सन्देश विकास गरी नियमित रूपमा प्रकाशन तथा प्रसारण समेत गरिरहेको बताइएको छ । उद्यमी प्रशिक्षणबाट हरेक स्थानीय निकायमा रहेका उद्यमी सोचहरूको प्रवर्द्धन तथा विकासमा टेवा पुऱ्याउँदै आर्थिक रूपमा समृद्ध परिवार, समाज तथा राष्ट्र निर्माणमा टेवा पुग्ने अपेक्षा गरिएको बैंकले जनाएको छ । बैंकले ३०२ शाखा, ३१६ एटीएम, ५० एक्सपरेन्सन काउन्टर तथा ५४ शाखारहित बैंकिङ इकाईमार्फत बैंकिङ सेवा प्रदान गर्दै आइरहेको छ । आगामी दिनमा पनि अझ सरल, सुलभ तथा उत्कृष्ट सेवाका निमित्त सहकार्य गर्दै जाने बैंकले प्रतिबद्धता जनाएको छ ।

एनसेललाई आइएसओ

२७००१ र २७७०१ मान्यता

काठमाडौँ (अस) । एनसेलले आइएसओ २७००१:२०२२ (आइएसएमएस) र २७७०१:२०१९ (पीआइएमएस)को मान्यता पाएको छ । यसले डेटा सुरक्षा र गोपनीयतामा आफ्नो नेतृत्वदायी स्थान मजबूत रहेको पुष्टि हुने एनसेलले बताएको छ ।

यससँगै एनसेल सूचना सुरक्षा व्यवस्थापन प्रणाली (आइएसएमएस) र गोपनीयता सूचना व्यवस्थापन प्रणाली (पीआइएमएस) प्रमाणित हुने नेपालकै पहिलो दूरसञ्चार कम्पनी बनेको र ग्राहकको सूचना सुरक्षा सुनिश्चित गर्ने एनसेलको प्रतिबद्धतालाई पुनः पुष्टि गरेको एनसेलले उल्लेख गरेको छ ।

‘यी विश्वव्यापी मान्यता प्राप्त गर्नु हाम्रो सूचना सुरक्षा र गोपनीयता व्यवस्थापनलाई सुदृढ पार्ने निरन्तर गरेको एनसेलको प्रतिबद्धतालाई पुनः पुष्टि गरेको एनसेलले उल्लेख गरेको छ ।

अधिकृत तथा प्रबन्ध निर्देशक जाब्वोर कायुमोभले भने, ‘यसले टेलिकम उद्योगमा उत्कृष्टताप्रति हाम्रो प्रतिबद्धतालाई उजागर गर्दछ । थप नवीन प्रविधि भित्र्याउन नेतृत्वदायी भूमिकासहित सूचना सुरक्षा र डेटा गोपनीयताका उच्चतम मापदण्ड कायम राख्नेछौं ।’

यी मान्यता ग्राहक डेटा सुरक्षा र डेटा सेन्टर, ग्राहक सेवा र आईटी सर्भिसेसमा गोपनीयता सुनिश्चित गर्ने अभ्यासमा एनसेलले उच्चतम मापदण्ड पूरा गरेको प्रमाण भएको समेत उनले बताए ।

‘ग्राहक र साभेदारका डेटा साइबर थेट र अनधिकृत पहुँचबाट जोगाउन एनसेलले सशक्त उपाय कार्यान्वयन गरेको आइएसओ २७००१ मान्यताले सुनिश्चित गर्दछ । त्यसैगरी आइएसओ २७७०१ ले व्यक्तिगत डेटा सुरक्षा गर्न, उल्लंघनको जोखिमलाई कम गर्न र गोपनीयतामा उत्कृष्ट अन्तरराष्ट्रिय अभ्यासको अनुपालन गरेको सुनिश्चित गरेको छ,’ एनसेलद्वारा जारी विज्ञप्तिमा उल्लेख छ ।

निक्षेपउपर हकदावीगर्ने सम्बन्धी १५ दिने सूचना

तर्पसिलमा उल्लिखित यस बैंकका खातावालहरूको मृत्यु भएको हुँदा निजहरूको नाममा यस बैंकको शाखा कार्यालयहरूको खातामा रहेको रकम पाउँभनी मृतकका देहायकाहकवालाहरूले आवश्यक । कागजात सहित यस बैंकका सम्बन्धित शाखामा निवेदन दिनुभएको हुँदा उक्तखातावालको नाममा रहेको निक्षेपमा बैंक तथा वित्तीय संस्था सम्बन्धी ऐन, २०७३ को दफा १११ बमोजिमको अप्र प्राथमिकतामा अन्य कुनै हकदार भएको भए त्यस्ता हकदारले यो सूचना प्रकाशित भएको मितिले १५ (पन्ध्र) दिनभित्र स-प्रमाण यस बैंकमा हकदावी गर्न यो सूचना प्रकाशित गरिएको छ । म्याद भित्र हकदावी गर्न नआएमा निवेदकको निवेदन बमोजिमभई जाने जानकारी गराइन्छ ।

सि.नं	मृतकखातावालको नाम	ठेगाना	खाता नं.	शाखा	मृत्यु भएको मिति	हकदावीगर्ने/निवेदकको नाम, ठेगाना र (मृतकसंगको नाता)
१	तेन्नी देवी साह हलुवाई बाबु : नुनवा हलुवाई बाजे : गुजार्ई साह	सुनसरी जिल्ला दुहवी, न.पा वडा नं. ८	बचत खाता नं. ०७१००१७५०३६२९	विराटनगर	२०८१/०८/१२	सुनसरी जिल्ला दुहवी, न.पा वडा नं. ८ बस्ने जय नारायण साहु हलुवाई (श्रीमान)
२	वीणा प्रधान बाबु : ललित बहादुर के.सी. बाजे : तम्बु लाल भ्ना	काठमाण्डौ जिल्ला, काठमाण्डौ महानगरपालिका वडा नं २०	बचत खाता नं: ०३१००१०३३१७०१	न्युरोड	२०८१-०७-०१	काठमाण्डौ जिल्ला, काठमाण्डौ महानगरपालिका वडा नं २० बस्ने यमुना बहादुर प्रधान (श्रीमान)
३	श्री बचन कुमार थारु बाबु : प्रेम बहादुर थारु बाजे : भञ्जुराम थारु	लुम्बिनी बर्दिया जिल्ला, बढै याताल गाउँपालिका वडा नं. ०६	बचत खाता नं. ११८१००१७५००२५८	बाासगढी	२०८१/०३/११	लुम्बिनी बर्दिया जिल्ला, बढैयाताल गाउँपालिका वडा नं. ०६ बस्ने प्रेम बहादुर थारु (बाबु)
४	हरि प्रसाद भट्टराई बाबु : महेश्वर भट्टराई बाजे: तुल्सी राम भट्टराई	कोशी प्रदेश, तेह्रथुम जिल्ला, फेदाप गा.पा वडा नं. ३	बचत खाता नं. २३२१००१७५०६५७३	फेदाप	२०८१/०५/०७	कोशीप्रदेश, तेह्रथुम जिल्ला, फेदाप गा.पा वडा नं. ३ जलजले बस्ने सत्य रुपा भट्टराइ (श्रीमती)
५	सागर खड्का बाबु: पवित्र बहादुर खड्का बाजे : हरि बहादुर खड्का	रामेछाप जिल्ला, मन्थली नगर पालिका वडा नं. १२	बचत खाता नं. ०९८१००१७५०६७८३	भिमशेनगोला	२०८१/०७/१४	रामेछाप जिल्ला,मन्थली नगरपालिका वडा नं. १२ बस्ने पवित्र बहादुर खड्का (बाबु)
६	सुनमाया गुरुङ बाबु : डिला सिंह गुरुङ पती : सेत बहादुर गुरुङ	तनहुज जिल्ला खैरेनीटार वडा नं. १	बचत खाता नं. ०६०१००१७५०४५५६	तालचोक	२०८१।०७।०८	तनहु जिल्ला खैरेनीटार वडा नं. २ बस्ने भिमबहादुर गुरुङ (छोरा)
७	तुलसी प्रसाद पाठक बाबु : हम कान्त पाठक बाजे : शोभाकर पाठक	बागमती प्रदेश, काठमाण्डौ जिल्ला, काठमाण्डौ महानगरपालिका वडा नं. ४, महाराजगन्ज, पञ्चकन्या मार्ग	बचत खाता नं. ०११००१०६७३३०१	तीनधारा	२०८१/०७/१९	काठमाण्डौ जिल्ला, काठमाण्डौ महानगरपालिका वडा नं. ४, बालुवाटार बस्ने दिपक पाठक(छोरा)
८	गंगा लामा बाबु : बाबु लाल तामाङ बाजे : पुङ्क तामा	सिन्धुपाल्चोक जिल्ला फुल्फिङ डाडा गा वि स वडा नं ०२	बचत खाता नं. ५०१००१७५१०२५२	बालकुमारी	२०८०-०९-२८	काठमाण्डौ जिल्ला, काठमाण्डौ महानगरपालिका वडा नं ८ बस्ने मनोज कुमार लामा (छोरा)
९	हरि सिंह भण्डारी बाबु: राम सिंह भण्डारी बाजे : नरपती भण्डारी	बैतडी जिल्ला पन्चेश्वर गाउँपालिका वडा नं ६	बचत खाता नं. ३४१००१७५१२५२२	कौशलटार	२०८१-०७-१६	काठमाण्डौ जिल्ला काठमाण्डौ महानगरपालिका वडा नं ३५, बस्ने कलावती भण्डारी (श्रीमती)
१०	टासी ग्याल्पो घले बाबु : दमै घले बजे : तेम्बा ग्याल्पो घले	बागमती प्रदेश, रसुवा जिल्ला, गोसाइकुण्ड गाउँपालिका, वडा नं. ५, नेपाल	बचत खाता नं. १८७१००१७५००९६९	धुन्चे	२०७८/०१/२८	बागमती प्रदेश, रसुवा जिल्ला, गोसाइकुण्ड गाउँपालिका, वडा नं.५ बस्ने श्री तेम्बा ग्याल्पो घले (छोरा)
११	विकास प्रधान बाबु: केशव प्रधान बाजे: चन्द्र बहादुर प्रधान	भापा जिल्ला साबिक अर्जुनधारा नगरपालिका वडा नं. ६,	ब्चत खाता नं. ३११००१७५१२३५८	नया बानेश्वर	२०८१/०७/२६	भापा जिल्ला साबिक अर्जुनधारा नगरपालिका वडा नं. ६, अर्जुनधारा बस्ने केशव प्रधान (बाबु)
१२	श्रवण कुमार काम्बाङ्ग बाबु : शेर बहादुर काम्बाङ्ग बाजे: चन्द्रधेज काम्बाङ्ग	पााचथर जिल्ला याङवरक गाउँपालिका वडा नं. ४	बचत खाता नं. ०१६१००१७५१३७८१	धरान	२०८१/०५/२५	पााचथर जिल्ला याङवरक गाउँपालिका वडा नं. ४ बस्ने संगीता काम्बाङ्ग (श्रीमती)
१३	श्याम कृष्ण उपाध्याय बाबु: गोपिनाथ उपाध्याय बाजे: योगनाथ उपाध्याय	काठमाण्डौ जिल्ला का.म.न.पा वडा नं १७	बचत खाता नं. १८३१००१७५१०७४५	कुमारीपाटी २	२०८०/१२/२०	काठमाण्डौ का.म.न.पा जिल्ला वडा नं. १७ बस्ने रन्जन कृष्ण अर्याल (छोरा)
१४	गोविन्द जोशी बाबु: विष्णु दत्त जोशी बाजे: टिका दत्त जोशी	कन्चनपुर जिल्ला, भीमदत्त,वडा नं ०३	बचत खाता नं. ०२९१००१७५०९७०३	महेन्द्रनगर	२०८०।०५।१३	कन्चनपुर जिल्ला भीमदत्त वडा न ०३ बस्ने बिस्ना देवी जोशी (श्रीमती)
१५	सुभाष चन्द्र अग्रवाल प्रोप्राइटर : जय भवानी मेडीकल हल बाबु: मालिराम अग्रवाल बाजे: कालुराम अग्रवाल	पर्सा जिल्ला: वीरगंज म.न.पा. वडा नं. ०६	चल्ली खाता नं. १७७०१०१७५००९२९	वीरगंज बाइपास	२०७९/०४/१३	पर्सा जिल्ला: वीरगंज म.न.पा. वडा नं. ०६ बस्ने किरण देवी अग्रवाल (श्रीमती)
१६	लाल बाबु साह प्रोप्राइटर : लल बाबु साह सक्जी भण्डार बाबु : राम किसुन साह बाजे : लखी चन्द साह	भापा जिल्ला दमक न.पा वडा नं. ०६	चल्ली खाता नं. २२०१०१७५००६०४	दमक	२०७८/११/२५	भापा जिल्ला दमक न.पा वडा नं ०६ बस्ने चनी देवी साह (श्रीमती)
१७	काली थापा बाबु : मुन बुढा बाजे : रत्न बुढा	जुम्ला जिल्ला कुडारी गा.वि. स. वडा नं ०१	बचत खाता नं. ०७२१००१७५०७७४	तिला, जुम्ला	२०८०/०६/२४	जुम्ला जिल्ला साविक कुडारी गा.वि. स. वडा नं ०१ बस्ने कर्ण थापा (श्रीमान)
१८	नर बहादुर मर्साङ्गी बाबु : भिम बहादुर मर्साङ्गी बाजे : प्रतिमन मर्साङ्गी	सुर्खेत जिल्ला बराहताल गा. पा वडा नं. ५	बचत खाता नं. ०६९१००१७५१०११७	बराहताल	२०८१.०५.१८	सुर्खेत जिल्ला बराहताल गा. पा वडा नं. ५ बस्ने प्रेम कुमारी बुढा क्षत्री (मर्साङ्गी) (श्रीमती)
१९	राम बहादुर माली बाबु : सिद्धो लाल माली बाजे : सिम्हा विर माली	ललितपुर जिल्ला ललितपुर महानगरपालिका वडा नं. ९	१३३१००१७५११५५८	मालीगाउ	२०७८/०६/११	ललितपुर जिल्ला ललितपुर महानगर पालिका वडा नं. ९ हाल अमेरिका बस्ने विश्वेस बहादुर माली (छोरा)
२०	विक्रम महर्जन बाबु : विर बहादुर महर्जन बाजे : कान्छा महर्जन	काठमाण्डौ जिल्ला कीर्तिपुर नगरपालिका वडा न. ३ बागमती	१२९१००१७५०३५६५	कीर्तिपुर	२०८१/०६/१७	काठमाण्डौ जिल्ला कीर्तिपुर नगरपालिका वडा न. ३ बागमती बस्ने श्रीमती बुद्ध लक्ष्मी महर्जन

NABIL BANK[®]

प्रधान कार्यालय, दरवारमार्ग, काठमाडौँ फोन नं. ०१-५९७१८७१

विज्ञापनको शक्ति यो हो कि मानिसहरू जहाँ छन् त्यहाँ यो पुग्न सक्छ र तिनीहरूलाई के कुरामा चासो छ त्यससँग जोड्न सक्छ ।

- **सत्या नाडेला**

सम्पादकीय

निजी क्षेत्रको ऋणमा सरकारी जमानीको जोखीम

नेपालमा विकास आयोजनाहरूका लागि वित्त परिचालन गर्न सरकारले नयाँ नयाँ उपकरणको खोजी गर्ने क्रममा सार्वजनिक-निजी साझेदारी (पीपीपी) मोडलमा प्राथमिकताप्राप्त परियोजना निजीक्षेत्रले बनाएमा त्यसका लागि ऋण लिन सरकार जमानीमा बस्नेगरी नयाँ विकास सहायता परिचालन नीति तयार गरेको छ । प्रतिक्रियाका लागि सार्वजनिक गरिएको विकास सहायता परिचालन नीति, २०८१ को मस्यौदामा निजीक्षेत्रलाई ऋण परिचालन गर्न सरकार ग्यारन्टी बस्ने प्रस्ताव गरिएको हो । निजी क्षेत्रलाई सरकारले यसरी विश्वास गरेर ऋण परिचालनमा सदाशयता देखाउनु सरकारात्मक छ । यस्तो नीति सिद्धान्तः सहाहतीय छ तर त्यसको कार्यान्वयन भने एकातिर जोखिमपूर्ण देखिन्छ भने अर्कातिर सरकारले साँच्चैकै जमानी बस्ला भनेर विश्वास गर्न सकिने आधार चाहिँ देखिँदैन ।

सरकारले आफूले शेरवर स्वामित्वको कम्पनीमा जमानी बस्दा समस्या परेको छ । नेपाल वायु सेवा निगमले जहाज खरीद गर्दा लिएको ऋणको साँवाव्याज भुक्तानीमा समस्या छ । ऋणदाता कम्पनी पनि सरकारी नै हो तर पनि निगमले व्यवसाय गर्न नसक्दा ऋणको किस्ता तिर्न सकेको छैन र ऋणदाता कर्मचारी सञ्चय कोष तथा नागरिक लगानी कोषले सरकारलाई गुहार्नु परिरहेको छ । यस्तोमा निजी क्षेत्रलाई पनि जमानीमा ऋण दिने कुरा अवधारणात्मक रूपमा निकै राम्रो भए पनि व्यावहारिकताको कसीमा कतिको खरो उत्रन्छ भन्न सकिँदैन ।

नेपालमा ठूला पूर्वाधारमा ठूलो लगानी आवश्यक छ । यसका लागि सरकारी स्रोत अपर्याप्त त छँदै छ । साथै, निर्माणमा भएको सुत्तीले आयोजनाको लागत निकै बढेको छ र आयोजनाको समय थपेको थप्थै गर्नु परिरहेको छ । यस्ता आयोजना निजी क्षेत्रले बनाउने हो भने सरकारले भन्दा चाँडो पक्कै बनाउनेछ । निजी क्षेत्र परिणाममुखी हुन्छ र ऊ कागजी प्रक्रियामा अलमलिँदैन । त्यसैले ठूला पूर्वाधारहरू सार्वजनिक निजी साझेदारीमा बनाउने र त्यसका लागि सरकारी जमानीमा ऋण दिने कुरा उपयुक्त देखिन्छ । सरकारले काम गर्न नसक्ने र निजी क्षेत्रले काम गर्न अवसर

निजी क्षेत्रको ऋणमा सरकार जमानीमा बस्ने हो भने विभिन्न अवस्था र पूर्वशर्तहरू पारदर्शी ढंगले स्पष्ट पार्न आवश्यक छ ।

नपाएको गुनासोलाई सम्बोधन गर्न यो नीति उपयोगी देखिन्छ । तर, के कुरा बिर्सन सकिँदैन भने सरकारले ल्याएका हरेक कागजी योजना र कार्यक्रम ज्यादै सुन्दर र आकर्षक लाग्छन् । तिनका लाभ र त्यसले ल्याउने परिवर्तन पनि खुब राम्रोसँग व्याख्या गरिएको हुन्छ । तर, जब कार्यान्वयनमा जान्छन् ती हावादारी सावित हुन्छन् । एक त त्यस्तो योजना शुुरु नै हुँदैन । भइहालेछ भने पनि विभिन्न कारण देखाएर थप काम गर्न समिति बनाउने, अध्ययन गर्ने भनिन्छ र त्यसमै थप समय लगाइन्छ ।

सरकारले अहिले ल्याएको नीतिले ऊ निजी क्षेत्रप्रति निकै सकारात्मक रहेको सन्देश दिन्छ । हुन पनि ठूला ठूला परियोजना बनाउने नेपालको निजी क्षेत्रको क्षमता निर्माण भइसकेको छैन । खासगरी त्यसका लागि पूँजीगत क्षमता बनेको छैन । मानौं, सरकारले वायुसेवा निगम निजी क्षेत्रलाई विक्री गर्न भन्यो भने त्यो किन्न निजी क्षेत्रका कम्पनी छैनन् भन्दा हुन्छ । ठूला परियोजनामा एउटा कम्पनीको मात्र आवेदन पर्नु यसको अर्को उदाहरण हो । यस्तोमा सरकारी जमानीमा ऋण दिने नीति सही देखिन्छ । जलविद्युत आयोजना, विमानस्थल र सडक आयोजनामा सरकारले यसरी निजी क्षेत्रलाई सहयोग गर्ने हो भने मुलुकमा ठूला परियोजना अघि बढ्न सके देखिन्छ । तर, निजी क्षेत्रले खोजेको केही नीतिगत सुधारमा सहजीकरण गर्नसमेत सरकार अनुदार बनेको सन्दर्भमा यो नीतिमा पनि ऊ उदार हुन्छ भनेर विश्वास गर्न सकिँदैन ।

त्यसो त सरकार आसेपासेवादमा लागेको आरोप छ । त्यसो हुँदा आफन्तलाई मात्रै पोल्ने गरी जमानीमा बसिदिने सम्भावना उच्च छ । त्यसैले भ्रष्ट सरकार भएको मुलुकमा यो नीति पारदर्शी ढंगले लागू होला भन्न कठिन हुन्छ । त्यस्तै निजी क्षेत्र पनि असल अवस्थामा संलग्न नदेखिएकाले यस्तो लगानी मोडलको सही अभ्यास होला भन्न सकिन्न । त्यसैले सरकारले यस्तो सुविधा दिने हो भने विभिन्न अवस्था र पूर्वशर्तहरू पारदर्शी ढंगले स्पष्ट पार्न आवश्यक छ । कस्ता आयोजना र कस्ता कम्पनीलाई कस्तो खालको काममा जमानी बस्ने भन्ने कुरा स्पष्ट पार्न आवश्यक छ ।

अभियान

१० वर्षअघिको आर्थिक अभियानबाट

निम्बसको लक्ष्य र बर्डफ्लुको

सङ्क्रमण

नेपालमा विभिन्न उद्योग व्यवसाय सञ्चालन गर्दै आएको 'निम्ब'स'ले कुखुरापालक किसानका लागि रु. ७४ लाखको 'बर्डफ्लु रिलिफ फण्ड' स्थापना गरेको छ । निम्ब'स'द्वारा उत्पादित शक्ति पेलेट दाना खुवाएर पालिएका कुखुरा बर्डफ्लुले मरेको अवस्थामा सरकारले दिने क्षतिपूर्तिबराबर थप रकम यो फण्डमार्फत राहतस्वरूप उपलब्ध गराउने घोषणा गरेर कुखुरापालक किसानलाई निम्ब'स'ले ठूलो हौसला प्रदान गरेको छ । सरकारले बर्डफ्लु लागेर मर्ने ४ हप्तासम्मका ३०कुखुरालाई रु. ५० र ४ हप्ताभन्दा माथिका कुखुरालाई रु. १ सय ३० क्षतिपूर्तिको दररेट निर्धारण गरेको छ । सरकारको यो क्षतिपूर्तिले किसानको न्यूनतम लागतसमेत उठ्ने अवस्था थिएन । तर, निम्ब'स'ले सरकारले दिने क्षतिपूर्तिबराबरको रकम थप गरिदिएर अब भविष्यमा बर्डफ्लु लागेर कुखुरा मरिहाले भने पनि कुखुरापालक किसानलाई यो व्यवसायबाट पलायन हुनुपर्ने अवस्थाबाट जोगाइदिएको छ । कुखुरापालन व्यवसायलाई दिगो र भरपर्दो बनाउन निम्ब'स'को यो योगदानलाई निश्चय पनि सराहनीय मान्नुपर्छ ।

(सम्पादकीयबाट)

वर्ष ८, अंक ८३, मङ्गलवार २६ मङ्सिर, २०६९

आर्थिक गतिशीलताका

लघुवित्त र सहकारीको समस्या समाधान जरुरी

आर्थिक क्रियाकलापमा वृद्धि तथा अर्थतन्त्र चलायमान हुनु आर्थिक गतिशीलता हो । यसमा नागरिकको बचतदेखि उपभोगसम्मको अनुपातमा वृद्धि हुन्छ । त्यस्तै वित्त, मौद्रिक, संरचनात्मक र बाह्य क्षेत्रसहित आर्थिक नीतिका चार अंग बीचको सुमधुर सम्बन्ध कायम रहेको हुन्छ । नागरिक र उसको व्यवहार, घरपरिवार, व्यवसाय, वित्तीय क्षेत्र, सरकार र बाह्य क्षेत्रको भूमिका आर्थिक गतिशीलताका लागि महत्त्वपूर्ण हुन्छ । माग र आपूर्ति बीचको सन्तुलन, करका दरको कटौती, सार्वजनिक खर्च विस्तार, न्यून व्याजदर, व्यवसायमैत्री वातावरण, सामाजिक सुरक्षाका साथै वित्तीय अनुशासन आर्थिक गतिशीलताका लागि आवश्यक तत्त्व हुन् । आर्थिक गतिशीलता वृद्धि गर्ने कार्यमा लघुवित्त र सहकारी संस्थाहरूको योगदान आवश्यक हुन्छ । हाल नेपालमा देखिएका समस्या, समाधान, सुशासन र लघुवित्त सेवाको थप प्रवर्द्धनका लागि सरकारको भूमिका बारेमा यस आलेखमा चर्चा गरिएको छ ।

आर्थिक मन्दी र प्रभाव

अहिले देशभित्र आर्थिक गतिशीलताको अभाव देखिएको छ । परिवारको मुख्य व्यक्तिदेखि सरकार प्रमुखसम्म, स्तरअनुसार देशभित्र आर्थिक क्षेत्रको नेतृत्व गर्ने सबैको चिन्ता, चासो र छलफलको विषय बनेको छ यो समस्या । परिवारमा रोजगारी गुम्यो । व्यापार भएन, उत्पादनले बजार र उपयुक्त मूल्य पाएन । भान्सा महँगो भयो, । व्यक्तिलाई घरखर्च चलाउन र सरकारलाई देश चलाउन वजेट पुगेन । सञ्चालन खर्च वृद्धि हुँदै गएको छ । पूँजीगत खर्च घट्दै गएको छ । वार्षिक वजेटको ठूलो हिस्सा ऋणको व्याज र दैनिक खर्चको भुक्तानीमा प्रयोग भएको छ । सरकारले कोभिड बीमाको क्षतिपूर्ति दिन सकेन । निर्माण कम्पनी तथा ठेकेदारीहरूले भुक्तानी पाएनन् । भ्रष्टाचार बढ्यो । राजस्वछली तथा तस्करी वृद्धि भयो । सरकारी सम्पत्तिको हिनामिना बढ्दै गयो । अमेरिका, जापान, रुसलगायतका देशमा अध्ययन, कामदार या कोहीलाई शरणार्थी प्रमाणित गराएर पठाउने काम भएको छ । आर्थिक गतिशीलता घटेका कारण यस्ता आर्थिक तथा सामाजिक समस्या पैदा भएका हुन् । नेपाली सामाजिक वातावरणमा अहिले यिनै कारोबार दैनिक रूपमा धेरै भएको सुन्न, पढ्न र देख्न पाइन्छ । सडकमा जहिले भो आन्दोलन देख्न पाइन्छ । कहिले न्यायको लागि, कहिले कोबाट पीडित, कहिले कोबाट पीडितहरू न्यायका लागि नाराजुलुस, धर्ना गरिरहेका देखिन्छन् । त्रिभुवन विमानस्थलमा अध्ययन र श्रमका लागि बाहिर जाने ठूलो भिड लागेकै हुन्छ । उताबाट शवका पोकाहरू आएको देखिन्छ । तिनीहरूलाई गुमाउँदा लालाबाला समातेर परिवारका सदस्यहरूले गरेको विलाप, रमावासीसमेत त्यत्तिकै देख्न पाइन्छ । शहरमा व्यावसायिक घरसटरहरूमा 'टु-लेट' बोर्ड लागेको छ । गाउँका खेतबारी बाँकिएका छन् । देशमा रहेका ठूला उद्योग, कलकारखानाले उत्पादन घटाउँदै लगेका छन् । सरकारले निर्गत गरेर होइन जति सक्दो धेरै आयात गरेर राजस्व आम्दानी गर्ने नीति बनाइरहेको छ । किनर्थे खान, लाउन र कमाउन विदेशै जानु परेपछि गाउँमा किन बस्ने भनेर रोजगारीको खोजी गर्दै बनारमा बसाइ सर्न प्रवृत्ति बढ्दो छ । गाउँ रितिदै गएर गाउँका घरमा ताला लाग्न थालेका छन् । काम गर्न सक्ने हातखुट्टा चल्ने, अलिअलि शीप र जाँगर भएका धेरै विदेश गएका छन् । देश त केटाकेटी र बूढाबूढीहरूको आश्रय स्थल जस्तो देखिन थालेको छ । अलिअलि बाँकी रहेका, देशमा केही गरौं भन्नेले गरेको उत्पादनले बजार पाउन सकेको छैन । सरकारको उदारीकरणको नीतिले गर्दा तिनको उत्पादनले विदेशी उत्पादनसँग प्रतिस्पर्धा गर्न सकेका छैनन् । कृषि उत्पादनका लागि आवश्यक पर्ने बीउ, मल, सिँचाइ समयमा पाउँदैन । कुनै उत्पादनले देश आत्मनिर्भर हुन थाले छिमेकीको गद्देजन परिरहाल्छ । अनि विभिन्न बहानामा निर्यात बन्द हुन्छ । उत्पादनको बजार र उपयुक्त मूल्यको अभावमा उत्पादन बन्द गरेर विदेशिर्दा नै सुरक्षित भइने आभास गरेर युवाशक्ति विदेशिरहेको छ । फलस्वरूप घरपरिवार, समाज तथा देश विप्रेषण आयमा निर्भर छ । वैदेशिक रोजगारीमा आधारित विप्रेषण आयमा निर्भर रहेकोले विश्वका कुनै पनि देशको आन्तरिक प्रभाव नेपालमा तत्कालै देखिन्छ । अनि कसरी आओस् आन्तरिक रूपमा आर्थिक गतिशीलता ? किन नहोस् आर्थिक मन्दी ? जबसम्म आन्तरिक रूपमा आर्थिक गतिशीलता वृद्धि हुँदैन, विप्रेषणमा निर्भर अर्थतन्त्र रहन्छ तबसम्म आर्थिक मन्दीको समस्या कायम रहने

लघुवित्त र सहकारी समस्याको प्रभाव देशको अर्थतन्त्रको पूर्वाधारको रूपमा आफ्नो पहिचान बनाएर आधाभन्दा धेरै जनसंख्यालाई सेवा पुर्‍याएर मुलुकमा ५० प्रतिशतको हाराहारीमा रहेको गरीबी दर घटाएर करिब २१ प्रतिशतमा आउन तथा ल्याउन लघुवित्त संस्था र सहकारीहरूको ठूलो योगदान रहेको छ । देशमा आर्थिक गतिशीलता ल्याउने कार्य यिनीहरूको सेवा प्रवाहमा भर परेको छ । यी दुवै संस्थाहरू आन्तरिक तथा बाह्य कारणले प्रभावित भएका छन् जसले गर्दा ग्रामीण विपन्न, न्यून आय भएका, ससाना व्यवसाय सञ्चालन गरेर स्वरोजगार हुँदै रोजगारी सृजना गरेका परिवारहरू समस्यामा परेका छन् । गाउँमा सचेतनाको नाउँमा राजनीतिक आवरणधारी अवसरवादीहरूबाट लघुवित्त संस्थाका शाखा कार्यालय, कर्मचारी र तिनका इमानदार सदस्यहरूमाथि हमला गरेका छन् । लघुवित्त कारोबार सञ्चालन गर्नु/गराउनेप्रति सम्मान गर्नुको सट्टा शारीरिक तथा मानसिक रूपमा असुरक्षा र अनुत्प्रेरणाको वातावरण बनाइदिएका

- जिताराम गौतम

देखिन्छ । आर्थिक गतिहीनताको स्थायी समाधान के हुन सक्छ ? आर्थिक गतिशीलताको लागि अचुक अस्त्र के होला त ?

आर्थिक संकटको समस्या

आर्थिक संकटका कारण देशमा गरीबी, बेरोजगारी, गरीब र धनीबीचको अन्तर (जिनी सूचकांक) भन्ने बढ्दै गएको छ । विपन्न र ग्रामीण, दुरदराजका बस्तीको जीवन भन्ने कठिन भएको छ । परम्परादेखि चल्दै आएका शीप, उत्पादन, सामाजिक सहयोग, एकता तथा सामुदायिकता, सामाजिक विश्वास खलबलिएको छ । समाजमा दण्डहीनता बढेको छ । कानूनी शासन हराएकाले सुशासनको अभाव भएको छ । शहर केन्द्रित बसाइसराइले गर्दा ग्रामीण क्षेत्रमा रहेका सरकारी विद्यालयमा विद्यार्थीको अभाव हुन थालेको छ । शहरमा निजी विद्यालयको प्रवर्द्धन उच्च छ, जसले गर्दा शिक्षा महँगो हुँदै गएको छ । स्वास्थ्य क्षेत्रमा पनि यस्तै समस्याले गर्दा स्वास्थ्य महँगो भएको छ । बैंक वित्तीय संस्थाहरूको व्यवसाय खुम्चिएकोले शाखा मर्ज गरेर शाखा संख्या घटाउँदै छन् । गाउँगाउँमा खुलेका लघुवित्त संस्था मर्ज हुँदै शाखा संख्या घट्न थालेको छ । सामाजिक विखण्डनसँगै सामूहिक जमानीमा विनाधितो कर्जा, बचत, बीमा र विप्रेषणलगायतका वित्तीय सेवाको साथै गैरवित्तीय सेवा दिने अर्थतन्त्रका पूर्वाधार लघुवित्त संस्था, सहकारी संस्थाहरू समस्यामा परेका छन् । यिनी वित्तीय संस्थाले लगानी गरेको कर्जा असुली

लघुवित्त र सहकारी संस्थामा देखिएका समस्या तथा व्यवधानको समाधान गरेर तथा सुशासन प्रवर्द्धन गरेर नै देशमा देखिएको आर्थिक मन्दी तथा गतिहीनतारूपी समस्याको समाधान गर्न सकिन्छ । त्यसैले आर्थिक गतिशीलता दिनका लागि लघुवित्त र सहकारी संस्था नै अचुक अस्त्र हुन् ।

हुन सकेको छैन । खराब कर्जा वृद्धि हुँदै गएको छ । लगानी अनियन्त्रित भएको छ । सञ्चालक/व्यवस्थापकहरूको मनोमानी बढेको छ । नियामक निकायले समयसापेक्ष नियमन गर्न नसकेको र स्वनियमनमा नचलेको हुनाले लघुवित्त र सहकारी संस्था थला पर्दै गएका छन् । यही कारीण आर्थिक क्रियाकलापहरूमा धेरै मन्दी आएको छ । गाउँमा अहिले विपन्न परिवारले कर्जा पाउन छोडेको छ । विपन्नले नखाई नलाई बचत राखेका सहकारी कोही बुबे, कोही डुबाइए, कोही भागे, कोही भगाइए । यसमा बचत गर्नेहरू बिचल्लीमा परेका छन् । यसरी देशमा करिब ६० लाख घरधुरीलाई सेवा पुर्‍याएका लघुवित्त संस्थाको कारोबार सञ्चालनमा बाह्य पक्षले पुर्‍याएको बाधा, व्यवधान र करिब ९४ लाख जनालाई सेवा पुर्‍याएका सहकारी संस्थाहरू सञ्चालन र व्यवस्थापनमा लापरवाही देखिएको छ । यही समस्याको कारण देशको आधाभन्दा धेरै समुदायको आर्थिक क्रियाकलापमा आएको समस्याले देश आर्थिक मन्दीको चंगुलमा परेको हो ।

लघुवित्त र सहकारी समस्याको प्रभाव

देशको अर्थतन्त्रको पूर्वाधारको रूपमा आफ्नो पहिचान बनाएर आधाभन्दा धेरै जनसंख्यालाई सेवा पुर्‍याएर मुलुकमा ५० प्रतिशतको हाराहारीमा रहेको गरीबी दर घटाएर करिब २१ प्रतिशतमा आउन तथा ल्याउन लघुवित्त संस्था र सहकारीहरूको ठूलो योगदान रहेको छ । देशमा आर्थिक गतिशीलता ल्याउने कार्य यिनीहरूको सेवा प्रवाहमा भर परेको छ । यी दुवै संस्थाहरू आन्तरिक तथा बाह्य कारणले प्रभावित भएका छन् जसले गर्दा ग्रामीण विपन्न, न्यून आय भएका, ससाना व्यवसाय सञ्चालन गरेर स्वरोजगार हुँदै रोजगारी सृजना गरेका परिवारहरू समस्यामा परेका छन् । गाउँमा सचेतनाको नाउँमा राजनीतिक आवरणधारी अवसरवादीहरूबाट लघुवित्त संस्थाका शाखा कार्यालय, कर्मचारी र तिनका इमानदार सदस्यहरूमाथि हमला गरेका छन् । लघुवित्त कारोबार सञ्चालन गर्नु/गराउनेप्रति सम्मान गर्नुको सट्टा शारीरिक तथा मानसिक रूपमा असुरक्षा र अनुत्प्रेरणाको वातावरण बनाइदिएका

कर्जा माफी हुने तथा निर्व्याजी कर्जा पाइने हल्लाको प्रभावमा परेर सिदासादा ऋणीहरू माफियाहरूको पछि लागेका छन् । सहकारी संस्थाहरू राजनीतिक नेतृत्वमा रहेर लुट गर्नेहरूको हातमा पुगेका छन् ।

छन् । समूहमा आबद्ध भएकालाई विनाधितो कर्जा दिने लघुवित्त संस्था तथा कर्मचारीहरू आशंकित बनेका छन् । कर्जा माफी हुने तथा निर्व्याजी कर्जा पाइने हल्लाको प्रभावमा परेर सिदासादा ऋणीहरू माफियाहरूको पछि लागेका छन् । सहकारी संस्थाहरू देशमा राजनीतिक नेतृत्वमा रहेर ब्रह्मलुट गर्नेहरूको हातमा पुगेको छ । सहकारी सिद्धान्त र मूलमान्यतामा नचलेको देखेर पनि नियामक निकाय आँखा बन्द गरेर बसिदिनाले उठ्नै नसक्ने गरी थला परेका छन् । यी नै दुईधरी संस्थाहरूमा परेको समस्याको कारणले नै देशमा आर्थिक मन्दी भएको हो । त्यसैले देशमा आर्थिक गतिशीलता ल्याउन यी संस्थाहरूमा देखिएको समस्याको समाधान नै पहिलो प्राथमिक कार्य हुनुपर्छ ।

समाधानको उपाय देशमा आर्थिक गतिशीलता ल्याउन, गरीबी न्यूनीकरण गर्न, बेरोजगारी घटाउन देशमा रहेका परम्परागत शीप, उद्यम, पेशा, व्यवसायलाई आधुनिकीकरण र प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक छ । देशले अवलम्बन गरेको आर्थिक उदारीकरण स्वरूप विकासको क्रममा विगतमा नेपाल सरकारले नै प्रवर्द्धन गरेर शुरू भएका लघुवित्त र सहकारी संस्थाहरू उद्देश्य अनुरूप सञ्चालन व्यवस्थापन गर्न गराउन नसक्दा यिनको कारोबार देशको लागि बच्चाको हातमा रहेको हतियार जस्तै भएको छ । लघुवित्त संस्था र सहकारी संस्थाको

देशमा आर्थिक गतिशीलता ल्याउन, गरीबी न्यूनीकरण गर्न, बेरोजगारी घटाउन देशमा रहेका परम्परागत शीप, उद्यम, पेशा, व्यवसायलाई आधुनिकीकरण र प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक छ । देशले अवलम्बन गरेको आर्थिक उदारीकरण स्वरूप विकासको क्रममा विगतमा नेपाल सरकारले नै प्रवर्द्धन गरेर शुरू भएका लघुवित्त र सहकारी संस्थाहरू उद्देश्य अनुरूप सञ्चालन व्यवस्थापन गर्न गराउन नसक्दा यिनको कारोबार देशको लागि बच्चाको हातमा रहेको हतियार जस्तै भएको छ । लघुवित्त संस्था र सहकारी संस्थाको देशमा आर्थिक गतिशीलता ल्याउन, गरीबी न्यूनीकरण गर्न, बेरोजगारी घटाउन देशमा रहेका परम्परागत शीप, उद्यम, पेशा, व्यवसायलाई आधुनिकीकरण र प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक छ । देशले अवलम्बन गरेको आर्थिक उदारीकरण स्वरूप विकासको क्रममा विगतमा नेपाल सरकारले नै प्रवर्द्धन गरेर शुरू भएका लघुवित्त र सहकारी संस्थाहरू उद्देश्य अनुरूप सञ्चालन व्यवस्थापन गर्न गराउन नसक्दा यिनको कारोबार देशको लागि बच्चाको हातमा रहेको हतियार जस्तै भएको छ । लघुवित्त संस्था र सहकारी संस्थाको देशमा आर्थिक गतिशीलता ल्याउन, गरीबी न्यूनीकरण गर्न, बेरोजगारी घटाउन देशमा रहेका परम्परागत शीप, उद्यम, पेशा, व्यवसायलाई आधुनिकीकरण र प्रवर्द्धन गर्न आवश्यक छ । देशले अवलम्बन गरेको आर्थिक उदारीकरण स्वरूप विकासको क्रममा विगतमा नेपाल सरकारले नै प्रवर्द्धन गरेर शुरू भएका लघुवित्त र सहकारी संस्थाहरू उद्देश्य अनुरूप सञ्चालन व्यवस्थापन गर्न गराउन नसक्दा यिनको कारोबार देशको लागि बच्चाको हातमा रहेको हतियार जस्तै भएको छ । लघुवित्त संस्था र सहकारी संस्थाको

लघुवित्तको योगदान लघुवित्त र सहकारी संस्था दूरदराजका विपन्न बस्तीहरूमा पुगेका छन् । विपन्न, बेरोजगार, भूमिहीन, निमुखा जनतालाई सम्फाईबुम्फाई उत्प्रेरणा गरेर समूहमा आबद्ध गरेर ससानो बचत संकलन, विनाधितो कर्जा , बीमा, विप्रेषणलगायतका वित्तीय सेवाका साथ साथै गैरवित्तीय सेवा प्रवाह गरेका छन् । यसले गर्दा समाजमा वित्तीय पहुँच, वित्तीय तथा व्यावसायिक साक्षरता, महिला सशक्तीकरण, नेतृत्वको विकास, वृद्धि भएको छ । समाजमा लैंगिक हिंसा कम भएको छ । एउटै समूहमा आबद्ध हुँदा जातीय विभेद घटेको छ । शिक्षा र स्वास्थ्यका क्षेत्रमा सचेतना वृद्धि भएको छ । गरीबी घटेको छ । सबैभन्दा ठूलो कुरा त पूँजीको अभावमा पनि आफूसँग भएको शीप, क्षमताको उपयोग गर्न नपाएका विपन्न परिवारले सहजै रूपमा घरदैलोमा समूहको जमानीमा विनाधितो कर्जा लिएर आफ्नो ज्ञान, शीप, क्षमता र अनुभवको आधारमा व्यवसाय सञ्चालन गर्न पाएका छन् । यसले गर्दा उद्यमशीलताको विकास भएको छ । रोजगारी र स्वरोजगारमा वृद्धि भएको छ । ग्रामीण उत्पादनमा भएको वृद्धि लघुवित्त र सहकारीको योगदानबाट भएको कुरा धेरै हदसम्म दाबी गर्न सकिन्छ । यसरी

अर्थतन्त्रको आधार क्षेत्रमा आर्थिक गतिशीलता ल्याउन लघुवित्त र सहकारीले पुर्‍याएको योगदानको यथेष्ट अध्ययन, अनुसन्धान, विश्लेषण नियामक निकाय तथा सरकारले गर्न नसकेको अवस्था रहेको छ । राम्रो कुरालाई गौण बनाएर लघुवित्त र सहकारी क्षेत्रमा देखिएका केही कमीकमजोरीलाई गलत ढंगले कुप्रचार गरेर अवसरवादी तत्त्वहरूले वितण्डा मच्चाएका छन् । यस्तोमा सरकार मूकदर्शक भई रमिते बनेको छ । त्यसैले ग्रामीण क्षेत्रका वित्तीय सेवाका खम्बाहरू हल्लिन थालेका हुन् । यसबाट समाजमा वित्तीय सेवाको वातावरण धमिलिएको छ । नेपाली समाजका गहना एकता, सहयोग र विश्वासलाई फुटाएर अविश्वासको वातावरण सृजना गरी सामाजिक वातावरण धमिल्याएका छन् । धमिलो पानीमा माछा मार्न पल्किएका अवसरवादीले फ्याँकेको जालमा लघुवित्त र सहकारी संस्था परिसकेका छन् । नियामक निकाय तथा सरकारले जाल फाँल्ने शिकारीहरूलाई समयमै कारवाही नगरे सामाजिक वित्तीय सेवाको वातावरण थप बिग्र्दै जाने देखिन्छ ।

नेपाल अतिविपन्न देशहरूको सूचीबाट बाहिर निक्कन खोज्दै छ । देशमा अहिले पनि करिब २१ प्रतिशत जनता गरीबीको रेखामुनि रहेका छन् । उनीहरूको आधारभूत आवश्यकता पूरा गर्न नै समस्या रहेको छ । आम नेपाली बीचमा अझै पनि परम्परागत तथा आधुनिक बैकिङ प्रणाली लोकप्रिय छैन । नेपालमा वित्तीय सेवाको पहुँच गराएर अधिकांश नेपालीको बचत खाता खोल्ने, खर्च कटाएर न्यून भए पनि खातामा जम्मा गरी बचतको माध्यमबाट उज्ज्वल भविष्यको आधार तयार गर्ने अभ्यास लघुवित्त र सहकारीमार्फत नै भएको हो । कर्जाको लागि गाउँघरका साहुमहान्न र आपन्नबाट बाहिर आएर संस्थागत कर्जा उपभोग गर्ने बानीको अभ्यास लघुवित्त र सहकारीले नै गराएका हुन् । विपन्नलाई आफ्नो ज्ञान, शीप र अनुभवको प्रयोग गरेर उद्यम गर्ने इच्छा जगाएर उद्यमशीलताको बाटोमा डोर्‍याउने काम लघुवित्त र सहकारीले नै गरेका हुन् । विपन्नलाई समूहमा आबद्ध गराएर अन्यायको विरुद्ध एक हुन समूह केन्द्रको नेतृत्वको अभ्यास गराएर महिला नेतृत्वको विकास गराउन लघुवित्त संस्थाहरूकै देन रहेको छ । अर्थात् सामाजिक र आर्थिक क्रियाकलापमा अगाडि ल्याउन महिलालक्षित वित्तीय कारोबारको सञ्चालन लघुवित्त संस्थाले नै गरेका हुन् । विपन्न, गरीब, बेरोजगार, दलितपीडित, एकल महिलाहरूलाई समूहमा आबद्ध गराएर, वित्तीय साक्षरताको तालिम दिएर, विनाधितो कर्जा दिएर आर्थिक रूपमा सशक्तीकरण गर्ने काम लघुवित्त संस्थाहरूले नै गरेका हुन् । यसरी समाजमा रहेका अतिविपन्न, विपन्न, न्यूनमध्यम र मध्यम सबै वर्गलाई समेटेर वित्तीय तथा गैरवित्तीय सेवा प्रवाहको माध्यमबाट सामाजिक वित्तीयता, आपसी विश्वास र सहयोगको वातावरण बनाएर समावेशी आर्थिक विकासको सुरुवात लघुवित्त र सहकारी संस्थाले नै गरेका हुन् । लघुवित्त सेवाले भन्दाै ५० वर्ष र सहकारीले ७० वर्षभन्दा लामो समयदेखि देशमा आर्थिक विकासका लागि योगदान गरेर समावेशी आर्थिक विकासका खम्बाका रूपमा स्थापित भएका छन् । यसरी समाजमा रहेका बहुजनको आर्थिक क्रियाकलापको केन्द्रका रूपमा रहेका लघुवित्त र सहकारी संस्थाहरूको सञ्चालन, व्यवस्थापन र नेतृत्वले गर्ने कार्यमा केही कमीकमजोरी भएकै हो । पिछ्ल्लो समयमा यी संस्थाहरूको उद्देश्यमा केही बिचलन आएको हो । नियामक निकायको आँखा नपरेको अवस्थामा समाजमा रहेका अवसरवादीहरूले यी संस्थाहरूमाथि हमला शुरू गरेका हुन् । यी संस्थाहरूको सेवा प्रक्रियामा रहेका केही कमीकमजोरीलाई सच्याएर यिनीहरूलाई आआफ्नो सेवा सञ्चालन गर्न उपयुक्त वातावरण बनाएर लघुवित्त र सहकारी सेवाको प्रवर्द्धन अझै धेरै गर्न आवश्यक रहेको छ । त्यसैले सरकारले सर्वप्रथम समाजमा आर्थिक तथा वित्तीय अनुशासन विकरित कार्य गर्ने गराउने, दुरुत्साहन गर्ने गराउने सबैलाई कानूनी कठघेरामा ल्याएर वित्तीय अनुशासन कायम गराउँदै लघुवित्त र सहकारी सेवामा रहेको समस्याको समाधान गर्नुपर्छ र यी दुवै सेवाको प्रवर्द्धन गर्नुपर्छ । लघुवित्त र सहकारी संस्थामा देखिएका समस्या तथा व्यवधानको समाधान गरेर तथा सुशासन प्रवर्द्धन गरेर नै देशमा देखिएको आर्थिक मन्दी तथा गतिहीनतारूपी समस्याको समाधान गर्न सकिन्छ । त्यसैले आर्थिक गतिशीलता दिनका लागि लघुवित्त र सहकारी संस्था नै अचुक अस्त्र हुन् ।

लेखक लघुवित्त र लघुबीमा क्षेत्रमा लामो अनुभव प्राप्त अधिवक्ता तथा मेलमिलापकर्ता हुन् ।

पाठक पत्र

यातायातको भाडा किन बढाइयो ?

नेपालमा गरेको छ । सार्वजनिक सवारीसाधनका चालकजस्तो सडकमा अराजकता मच्चाउने कोही छैन । जथाभावी गाडी चलाएर मोटरसाइकल, साइकल र पैदल यात्रुलाई ठक्कर दिने, घाइते बनाउने काम उनीहरूले गरिरहेका छन् । सडकमा यातायातको अभावमा पनि आफूसँग भएको शीप, क्षमताको योग नभएपछि उत्पादन घटाउनु परिरहेको छ ।

अत्यधिक कर लिएर जनतालाई सबै सेवा र वस्तु महँगो पारिदिएको छ । यसरी उठाएको करले सरकारी कर्मचारी र नेताहरूले भोजमस्ती गर्न पाएका छन् । तर जनता विवश छन् । जनता विवश छन्, केही गर्न सक्दैनन् भनेर सरकारले

आर्थिक मन्दीका कारण जनताको आमदानी घटेको छ । उनीहरूले गर्ने खर्च पनि घटाएका छन् । त्यही कारण बजारमा उपभोग्य वस्तुको माग बढेको छैन । भएका केही उद्योगले पनि सामानको माग नभएपछि उत्पादन घटाउनु परिरहेको छ ।

यसमा भाडा बढाएर सरकारले जनतालाई थप भारी बोकाएको छ । अत्यधिक कर लिएर जनतालाई सबै सेवा र वस्तु महँगो पारिदिएको छ । यसरी उठाएको करले सरकारी कर्मचारी र नेताहरूले भोजमस्ती गर्न पाएका छन् । तर जनता विवश छन् । जनता विवश छन्, केही गर्न सक्दैनन् भनेर सरकारले

मनपरी गरिरह्यो भने कुनै पनि बेला ठूलो विस्फोट हुन सक्छ । यस्तोर्फ सरकारको ध्यान जाओस् । अहिले सार्वजनिक सवारीसाधनको भाडा बढाउन आवश्यक थिएन । सरकारले व्यवसायीको कुरा सुन्यो । कतिपय नेताकै लगानीमा सार्वजनिक सवारी चलेका छन् । यसरी व्यापारी रिफाउँदा जनताले गर्ने विद्रोहबारे सरकारले सोचोस् । जनता जाग्दैनन् तर जति बेला जाग्छन् त्यति बेला कसैलाई पनि छाड्दैनन् । यो कुरा सरकारमा बस्नेले बेलेमा मनन गर्नुन् ।

मनोज थापा
बालानु, काठमाडौँ ।

 तस्वीर : रासस

नेवा देय् दव् टोखा नगर समितिद्वारा काठमाडौँको टोखामा बुधवार आयोजित १५औँ नेवा एकता दिवस कार्यक्रमस्थल छेउमा विक्रीका लागि स्टलमा राखिएका मकैको खोस्टाबाट तिम्रित हस्तकला सामग्री ।

हिउँदे अधिवेशनबाट धमाधम कानून पास हुन्छ : मुख्यमन्त्री

विराटनगर (अस) । मुख्यमन्त्री हिक्मतकुमार कार्कीले प्रदेशसभाको हिउँदे अधिवेशनमा विधेयक प्रस्तुत हुने बताएका छन् । केही वर्षदेखि विधेयकहरूको अभाव र प्रदेशसभामा कानुनी प्रक्रियामा ढिलाइको गुनासो उठिरहेका बेला मुख्यमन्त्री कार्कीले यस अधिवेशनमा बाँकी रहेका विधेयक ल्याइने र धमाधम पास हुने बताएका हुन् ।

बुधवार मुख्यमन्त्री कार्यालय विराटनगरमा संघीयता कार्यान्वयन र प्रदेश कानून निर्माणसम्बन्धी अध्ययन कार्यदलको प्रतिवेदन बुझ्दै मुख्यमन्त्री कार्कीले प्रदेश सरकारले संघीयता कार्यान्वयनका लागि थप कानून बनाउने र प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि आवश्यक संशोधन गरिने बताए । उनले भने, ‘कतिपय कानून अहिले निर्माणको चरणमा छन्, हिउँदे अधिवेशनमा बाँकी विधेयक पनि प्रस्तुत गरिनेछ ।’ मुख्यमन्त्री कार्कीले संघीयता

कार्यदलका संयोजक चूडामणि आचार्यले प्रतिवेदन मुख्यमन्त्री कार्कीलाई हस्तान्तरण गरे । मुख्यमन्त्री कार्कीले कार्यदलले प्रस्तुत गरेको प्रतिवेदनलाई आन्तरिक मामिला तथा कानूनमन्त्री रेवतीरमण भण्डारीलाई अध्ययन गर्न पठाउँदै रायसहित २१ दिनको समयसीमा दिएका छन् । त्यसपछि प्रतिवेदन सार्वजनिक गरिने उनले बताएका छन् । कार्यदलमा संयोजक आचार्यसहित सदस्यहरूको रूपमा गजेन्द्र आचार्य, अर्जुन राई, कुलप्रसाद साम्बा, जसमाया गजमेर, नरेन्द्रकुमार श्रेष्ठ र आन्तरिक मामिला तथा कानून मन्त्रालयका सचिव पनि रहेका थिए । कोशी प्रदेश सरकारले संघीयता कार्यान्वयन र प्रदेशका कानूनहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनका लागि गत बैशाख २७ गते कार्यदल गठन गरेको थियो, जसले अन्य प्रदेशहरूमा लागू भएका कानूनहरूका स्थितिका बारेमा समेत अध्ययन गरेको छ ।

शीतलहरबाट तराईको जनजीवन प्रभावित

नेपालगञ्ज । पछिल्लो केही दिनयता शीतलहरका कारण चिसो बढेपछि तराईको जनजीवन प्रभावित बनेको छ । जनजीवन सामान्य बनाउन स्थानीय प्रशासनले पालिकालाई जिम्मेवारी तोक्दै सुरक्षा निकायलाई उच्च सतर्कता अपनाउन निर्देशन दिएको छ । बाँकेका सहायक प्रमुख जिल्ला अधिकारी तथा सूचना अधिकारी उमाकान्त अधिकारीले जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिमार्फत कार्ययोजना बनाएर सम्बन्धित निकायलाई शीतलहर व्यवस्थापनका लागि आग्रह गरिएकाे जानकारी दिँदै स्थानीय तहलाई स्रोत व्यवस्थापन गर्न म्यान्देट दिएको बताए ।

उनले भने, ‘चिसो र शीतलहरबाट प्रभावित नागरिकलाई जोखिमबाट बचाउन कम्बल भण्डारण गरेर राखिएको छ ।’ बाक्लो हुस्सु र शीतलहरले जनजीवन कष्टकर बन्दा स्थानीयले आगो बालेर तापन थालेको दृश्य धेरै ठाउँमा देख्न सकिन्छ । चिसोका कारण बालबालिका, वृद्धवृद्धा र विपन्न वर्ग बढी प्रभावित भएका छन् । अत्यधिक चिसोका कारण मानिसलाई घरबाहिर निस्कन कठिनाइ हुँदा बजारमा चहलपहल कम छ ।

भेरी अस्पतालका सूचना अधिकारी डा. संकेतकुमार रिसालले चिसो धेरै बढेकाले बालबालिका, वृद्धवृद्धा र शारीरिक रूपमा कमजोर व्यक्तिलाई चिसोबाट जोगाउन आग्रह गरे । उनले अस्पतालमा चिसोले विरामी भएर आउनेक्रम बढ्न थालेको बताए ।

उता चितवनमा मंगलबारेदेखि लागेको बाक्लो हुस्सुका कारण जनजीवन प्रभावित भएको त्यहाँका रासस प्रतिनिधिले जनाएका छन् । शीतलहरका कारण सडकमा सवारीसाधनको चाप केही घटेको छ । मानिस बाहिर निस्कन सकेका छैनन् । चोकचोक तथा पसल अगाडि आगो बालेर ताउँदै गरेको दृष्य देख्न सकिन्छ । शीतले चितवनका सडकहरू भिजेका छन् भने बाक्लो हुस्सु र चिसो हावाले जनजीवन प्रभावित भएको छ । जल तथा मौसम विज्ञान विभागकी मौसमविद् निर्मला रेग्मीका अनुसार ठोल सुधार समितिले टोलटोलमा आगो ताप्ने व्यवस्था गरेका छन् ।

भैरहवाबाट प्राप्त समाचारमा शीतलहरले चिसो बढ्दा जनजीवन प्रभावित भएको छ । मंगलवार शीतलहर सुरू भएसँगै जनजीवन कष्टकर बनेको छ । शीतलहरको मारमा सबैभन्दा बढी विपन्न वर्ग परेका छन् । रिम्सा चालक, मजदुर, दैनिक ज्यालादारीमा काम गर्ने श्रमिक, बालबालिका

र वृद्धहरू शीतलहरबाट बढी प्रभावित भएका छन् । केही दिनयताको शीतलहरका कारण भैरहवाका वाटोहरू भिजेका छन् भने हवाई सेवासमेत प्रभावित भएका छन् ।

गौतमबुद्ध अन्तर्राष्ट्रिय विमानस्थलस्थित हवाई मौसम केन्द्रका अनुसार अहिले विमानस्थल हुस्सुका कारण बन्द गरिएको छ । केन्द्रका कार्यालय प्रमुख सुभाष रिजालले विमानस्थलका भिजिविलिटी १ हजार ५०० मिटरभन्दा कम छ । बिहीवार यस्तै हुने उनको अनुमान छ ।

अत्यधिक चिसो बढेपछि, स्थानीयवासीले आफै जोहो गरी ठाउँठाउँमा आगो तापिरहेका छन् । यसअघि स्थानीय तहहरूले जाडो सकिएपछि मात्र न्यानो कपडा तथा दाउरा बाँड्ने गरेको भन्दै स्थानीयले यसपालि समयमै त्यो काम गर्न सुझाएका छन् ।

जिल्ला विपद् व्यवस्थापन समितिका अध्यक्षसमेत रहनुभएका प्रमुख जिल्ला अधिकारी वासुदेव धिमरेले चिसोबाट जोगाउने व्यवस्था मिलाइरहेको बताए । डिभिजन वन कार्यालयको सहयोगमा अतिप्रभावित क्षेत्रमा दाउरा वितरण गर्ने तथा स्थानीय तह र संघसंस्थाका समन्वयमा न्यानो कपडाको जोहो गरिरहेको उनले बताए ।

चिसोले सर्वसाधारणको दैनिकी प्रभावित भएको छ । चिसो तथा शीतलहर बढ्दै जाँदा अस्पतालमा विरामीको चाप पनि बढ्दै गएको छ । चिसोबाट प्रभावित विरामीमध्ये बालबालिका र वृद्धको संख्या बढिरहेको भैरहवास्थित भीम अस्पतालका बालरोग विशेषज्ञ तथा सूचना अधिकारी डा. अरिफ हुसेनले बताए । शीतलहरसँगै चिसो बढेपछि रूपन्देहीका कोटहीमाई, सम्मरीमाई, मन्चवारी, रोहिणीलगायत पालिकाले विद्यालय बिदा दिएका छन् । उता सुदूरपश्चिमको कैलाली र कञ्चनपुरमा एक हप्तादेखिको कूहिरो र हुस्सुसँगै चलेको शीतलहरले जनजीवन कष्टकर भएको छ । दिनभरि लाने बाक्लो हुस्सु र कूहिरोसँगैको शीतलहरले कठ्यागिने जाडो बढेपछि जनजीवन कष्टकर बनेको हो । लगातारको हुस्सुका कारण केही दिनदेखि कैलाली, कञ्चपुरमा घाम ताप्न पाइएको छैन । चिसो बढेसँगै जाडोको सामना गरिरहेका सर्वसाधारणलाई न्यानो कपडा र

आगो तापन दाउराको समस्या भएको छ ।

हिउँदे याममा यस वर्ष विगत वर्षको तुलनामा केही दिन छिटो गरी चलेको शीतलहरले बढेको जाडोका कारण मजदुर, रूकले बालबालिका, वृद्धवृद्धालाई बढी असर पुगेको छ । चिसो बढेसँगै रूखाछोकी, बान्ता आउने, भाइरल डन्फलुएन्जा, ज्वरोका विरामी बढेको स्वास्थ्यकर्मी भक्तबहादुर विष्टले बताए । उनी भन्छन्, ‘चिसोका कारण विरामी भई उपचारार्थ आउनेको चाप बढेको छ ।’

तराईका जिल्लामा देखिने शीतलहरको समस्याले वर्षेनि जनजीवन नराम्रोसँग प्रभावित हुने गर्छ । पहाडी क्षेत्रमा पारिलो घाम लाग्दा यतिबेला तराईका जिल्लालाई भने कूहिरो र हुस्सुले ढाकेको छ । घाम भुल्किन नपाउँदा सर्वासाधारणलाई विस्कृत सुकाउन र थोएका लुगा सुकाउनसमेत समस्या भइरहेको छ । शीतलहरले बढ्ने चिसोका कारण आलु, तोरीलगायतको हिउँदे बालीमा डडुवा रोगको समस्या देखिन थालेको किसानले बताएका छन् । हिउँदेयाममा वर्षेनि हुने शीतलहरले मुख्य तल जाने र आर्द्रता बढ्नु गद्गै शीत पर्ने र चिसो मौसमको सुषुप्त अवस्थामा रहने दुईरी सक्रिय हुनु गद्गै आलु, गोलभेंडा, तोरीमा देखिने डडुवा रोगले बाली नष्ट हुने समस्या स्थायी समस्या भइसकेको किसानको भनाइ छ ।

यो रोगबाट जोगाउन कतिपय किसानले ‘टनेल’ बनाएर त्यसमुनि तरकारी खेती गर्ने गरेका पनि छन् । टनेल व्यवस्थापन गर्न नसकेको कतिपयले दुईरीनाशक विषादी छर्किने गरेका छन् । यस्तो विषादी प्रत्येक ७/८ दिनको फरकमा छर्किन सके बाली जोगाउन सकिने सल्लाह कृषि प्राविधिकले दिने गरेका छन् । निरन्तर चिसोका कारण रातिको तापक्रम ३ डिग्री सेल्सियसभन्दा तल जाने र आर्द्रता बढ्नु गद्गै शीत पर्ने र चिसो मौसमको सुषुप्त अवस्थामा रहने दुईरी सक्रिय हुनु गद्गै आलु, गोलभेंडालगायतको बालीमा डडुवा संक्रमणको बढी समस्या हुने गर्छ । पछिल्ला दशकमा हिउँदे याममा डडुवा रोगको समस्या बढ्दै जाँदा कैलाली र कञ्चनपुर जिल्लामा गरिने तोरी बालीको क्षेत्रफल पनि घट्दै गएको छ । रासस

कोभिड-१९ जस्तै जोखिमपूर्ण छ चीनमा देखिएको एचएमपीभी ?

संक्रमणबाट जोगिन विज्ञले दिए यस्तो सुझाव

काठमाडौँ । चीनको राजधानी बेइजिङमा फलुजस्तो ह्युमन मेटात्युमोभाइरस (एचएमपीभी) संक्रमण बढेको छ, विशेषगरी बालबालिकामा यस्तो संक्रमण देखिएको छ ।

हालैका हप्ताहरूमा चीनका अस्पतालहरूमा मास्क लगाएका विरामीको दृश्य सामाजिक सञ्जालमा भाइरल भएका छन्, जसले अर्को महामारीको चिन्ता बढाएको छ ।

चीनले बालबालिकामा एचएमपीभी संक्रमण बढेको स्वीकारेको छ । तर, एचएमपीभी संक्रमण कोभिड-१९ जस्तो नभएको जनस्वास्थ्य विज्ञहरूले बताएका छन् । यो भाइरसको संक्रमण दशकौअघि देखिएको हो । जनस्वास्थ्य विज्ञका अनुसार लगभग हरेक बच्चा आफ्नो पाँचौ जन्मदिनसम्ममा कम्तीमा एकपटक यसबाट संक्रमित हुन्छन् । तथापि, केही धेरै साना बच्चा र कमजोर प्रतिरक्षा प्रणाली भएका व्यक्तिसा यसको संक्रमणले गम्भीर रोग निम्त्याउन सक्छ ।

एचएमपीभी के हो ? यो कसरी फैलिन्छ ?
एचएमपीभी एक भाइरस हो, जसले माथिल्लो श्वास नलीमा संक्रमण निम्त्याउँछ ।

नेदरल्यान्ड्समा सन् २००१ मा पहिलोपटक पहिचान गरिएको यो भाइरस मानिसबीचको प्रत्यक्ष सम्पर्कबाट वा दूषित सतह छुँदा सर्छ । संक्रमण देखिएका अधिकांश विरामीमा खोकी लाग्ने, ज्वरो आउने र नाक बन्द हुने जस्ता लक्षण देखिन्छन् । सिंगापूरका संकामक रोग चिकित्सक सु ली याङका अनुसार दुई वर्षमुनिका बालबालिकासहित अति कम उमेरका बालबालिकामा यो भाइरसको जोखिम बढी हुन्छ ।

यसको संक्रमणले गम्भीर रोग निम्त्याउँछ, जसबाट फोक्सो प्रभावित भई सास फेर्न गाह्रो हुन्छ । ‘धेरैलाई अस्पतालको हेरचाहको आवश्यकता पर्नेछ । तर, संक्रमणबाट मर्ने जोखिम कम हुन्छ,’ डा. सुले भने ।

....

बाँकी पृष्ठ १ बाट ...

कुनै पनि ...

६ अर्ब रूपैयाँभन्दा बढीको लगानी बोर्डको कार्यक्षेत्रभित्र पर्छ । उपाध्यायले कम रकमको लगानी भने आकर्षित भएको दावी गरे । ‘स्वचालित मार्गबाट रोज्नुपर्ने नगरी परिमाणमा भए पनि लगानी आकर्षित भएको छ,’ उनले भने, ‘यसलाई लगानी सम्मेलनको योगदान मान्न पनि सकिन्छ। लगानी यति नै रकममा आयो भन्न नसकिए पनि लगानीको माहोल बनेको छ ।’ सरकारले लगानी सम्मेलनकै दोश्रो दिन कुल पूँजी ५० करोड रूपैयाँसम्मको लगानी स्वचालित मार्ग (ओटोमेटिक रुट)बाट स्वतः स्वीकृत हुने व्यवस्था लागू गरेको थियो । त्यसयता यो मार्ग भएर मुलुकमा सूचना तथा प्रविधि क्षेत्रमा विगत वर्षको तुलनामा बढी लगानी प्रतिबद्धता उद्योग विभागले प्राप्त गरेको छ । विभागमा चालु आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को मङ्सिरसम्ममा स्वचालित मार्गबाट १३८८ परियोजनामा २ अर्ब १३ करोड रूपैयाँको लगानी प्रतिबद्धता आएको छ । मुलुकमा सरकारले २/२ वर्षमा लगानी सम्मेलन गर्ने भने पनि यसो हुन नसकेको भन्दै उपाध्यायले थपे, ‘सम्मेलनलाई नियमित प्रक्रियाको रूपमा अघि बढाउनुपर्छ । लगानी सम्मेलनबाट नेपाल लगानी भित्र्याउन जागरुक छ र लगानी भित्र्याउने मध्यस्थकर्तालाई मन्त्र दिन्छ भन्ने सन्देश दिने हो, अहिले लगानीको रकमभन्दा पनि लगानीको माहोल, नेटवर्क विस्तार जस्ता कुरालाई ध्यान दिनुपर्छ ।’

अहिले बोर्डले लगानी सम्मेलन प्रत्येक २ वर्षमा गर्ने योजनाका अतिरिक्त कम्तीमा २ ओटा भए पनि क्षेत्र विशेष लक्षित अन्तर्राष्ट्रियस्तको सम्मेलन गर्ने योजना बनाएको छ । यसमा पूर्वाधार, पर्यटन, शहरी जस्ता कुनै एउटा क्षेत्र विशेषमा लगानीकर्तालाई आकर्षित गर्ने र अर्को कुनै देशबाट लगानी आकर्षित गर्ने देश विशेष सम्मेलन गर्ने बोर्डको योजना रहेको उपाध्यायले बताए । यस्तै सम्मेलनका क्रममा आशयपत्र माग गरिएका १९ र मार्केट साउन्डिङ (लगानीकर्ताको प्रतिक्रिया संकलित) ९ परियोजना सहित कुल १५४ परियोजना प्रस्तुत गरिएको थियो । बोर्डले आशयपत्र माग गर्नका लागि राखेका परियोजनामा पोखरा अन्तर्राष्ट्रिय सम्मेलन केन्द्र, चन्द्रागिरि-चिलाङ-पालुङ-चितवन एक्सप्रेस वे, जानकी हेरिटेज होटेल एन्ड कल्चरल मिलेज प्रोजेक्ट, सुदूरपश्चिम सार्वजनिक यातायात परियोजना, बबरमल प्रशासनिक प्लाजा, नौमुरे बहुउद्देश्यीय परियोजना, कालिगण्डकी-२ जलाशय परियोजना, खिस्ती-ठोसे-शिवालय जलाशययुक्त परियोजना, भार्भुङ जलाशययुक्त परियोजना, दैजी औद्योगिक क्षेत्र, गौतमबुद्ध प्रसूति अस्पताल थिए ।

करीव दुई ...

मुलुकको निर्यात व्यापार बृद्धि गरी व्यापारघाटा कम गर्न विश्व

चीनमा किन बढ्यो संक्रमण ?

धेरै श्वास संक्रमणहरू, जस्तै: एचएमपीभी जाडो र वसन्त ऋतुको अन्त्यमा सबैभन्दा सक्रिय हुन्छ । विशेषज्ञहरूका अनुसार चिसोयाममा भाइरसहरू राम्रो तरिकाले जीवित रहन्छन् र तिनीहरू एक व्यक्तिबाट अर्को व्यक्तिसा सजिलै सर्छन् । किनकि मानिसहरू घरभित्र धेरैपटक बस्छन् ।

उत्तरी चीनमा देखिएको एचएमपीभी संक्रमण मार्चसम्म रहने अनुमान गरिएको छ । अस्ट्रेलियाको फ्लिन्डर्स युनिभर्सिटीका महामारी विशेषज्ञ ज्याकलिन रिट्फेन्सका अनुसार वास्तवमा उत्तरी गोलार्द्धका धेरै देशहरूमा एचएमपीभीको प्रकोप बढेको छ । उनले भनिन्, ‘यो चिन्ताको विषय भए पनि जाडोयाममा देखिएको सामान्य मौसमी वृद्धिका कारण यसको व्यापकता बढेको हुन सक्छ ।’

अमेरिका र बेलायतका स्वास्थ्य अधिकारीहरूको तथ्यांकअनुसार यी देशहरूमा पनि गतवर्षको अक्टोबरदेखि एचएमपीभीका घटनामा वृद्धि भइरहेको छ । के एचएमपीभी कोभिड-१९ जस्तै हो ? हामी

नेपाली उत्पादन र कला संस्कृतिलाई विव्व बजारमा चिनाउने एउटा उपयुक्त माध्यम पनि हो एम्बिएन्टे मेला ।’ चीन, बंगलादेशलगायत देशका व्यवसायीलाई सरकारले नै मेलामा सहभागी हुन सहयोग गर्ने गरेको बताउँदै उनले नेपाल सरकारले पनि हाम्रा व्यवसायीलाई त्यस्तो सहयोग गर्ने हो भने निर्यात बढाउन अह्न सहज हुने दावी गरे ।

मेलामा एकपटक सहभागी भइसकेका प्रायः कम्पनीहरू फेरिफेरि पनि सहभागी भइरहने गरेको उनले सुनाए । उनका अनुसार

कस्तिको चिन्तित हुनुपर्छ ?

विशेषज्ञहरूका अनुसार एचएमपीभीको संक्रमण कोभिड-१९ जस्तै खतरनाक छैन । एचएमपीभी विश्वव्यापीरूपमा छ । र, यसको संक्रमण दशकौअघि देखिएको थियो । ‘यसको अर्थ संसारभरका मानिसहरूमा केही हदसम्म रोग प्रतिरोधात्मक क्षमता विद्यमान छ,’ डा. सुले भने ।

इंग्ल्यान्डको युनिभर्सिटी अफ इस्ट एंग्लियाका मेडिकल प्रोफेसर पल हन्टर भन्छन्, ‘लगभग हरेक बच्चालाई उनीहरूको पाँचौ जन्मदिनसम्ममा एचएमपीभीको कम्तीमा एउटा संक्रमण हुन्छ र हामी जीवनभर धेरैपटक पुनः संक्रमण हुने आशा गर्न सक्छौं । त्यसैले सामग्रा भन्नुपर्दा, मलाई लाग्दैन कि अहिले योभन्दा गम्भीर विश्वव्यापी मुद्दाको कुनै संकेत देखिएको छ ।’

यद्यपि, चिकित्सकहरूले यसको संक्रमण हुन नदिन सावधानी अपनाउन आग्रह गरेका छन् । उनीहरूले भीडभाड हुने ठाउँमा मास्क लगाउन, सम्भव भएसम्म भीडभाडमा नजान्, हातको सरसफाइमा ध्यान दिन र फलुको स्पाइसिन लगाउन सुझाएका छन् । *बीबीसी*

विगत ४५ वर्षदेखि सहभागी हुँदै आएका नेपाली व्यवसायीहरू पनि यसपालि सहभागी हुँदै छन् । यस वर्ष नेपालबाट सहभागी हुन लागेका उद्यमीमध्ये करीब ३० प्रतिशत महिला छन् । एम्बिएन्टे वीट्डी मेला हो, जहाँ विक्रेताले उपभोक्तालाई सामान विक्री गर्ने नभई उत्पादकले थोक व्यापारीसामु आफ्नो उत्पादन प्रदर्शन गर्छन् र मन परेमा थोक व्यापारीले उत्त सामान अर्डर गर्छन् । उक्त व्यापार मेलामा करीब ५ हजार व्यापारिक स्टल रहने आयोजकले जनाएअ्ने छ ।

 नेपाल राष्ट्र बैंकबाट 'ग' वर्गीको इजाजत प्राप्त संस्था Progressive Finance Limited प्रोग्रेशिभ फाइनान्स लिमिटेड
--

बोलपत्र पेश गर्ने अन्तिम मिति र समय : २०८१/१०/०२ बुधवार कार्यालय समयसम्म ।

बोलपत्र खोलिने मिति र समय : २०८१/१०/०३ बिहिबार दिनको २:३० बजे ।

बोलपत्र खोलिने स्थान : कर्जा अगुजी विभाग प्रोग्रेशिभ फाइनान्स लि, कर्पोरेट कार्यालय, तिनकुने, काठमाण्डौ, ।

सिमेन्टको मूल्यमा ‘कार्टेलिङ’ भएको छैन

हालै सिमेन्ट तथा ङण्डी उद्योगहरूले उत्पादनको मूल्य बढाएपछि भाउ नघटाइए आन्दोलन गर्नेसम्मको चेतावनी निर्माण व्यवसायी महासंघले दिँदै आएको छ । सिमेन्ट उत्पादकले 'कार्टेलिङ' गरी एक महीना अवधिमै पटक पटक गरी सिमेन्टमा प्रतिबोरा २०० रुपैयाँभन्दा बढी र ङन्डीमा प्रतिकेजी १५ रुपैयाँसम्म मूल्य वृद्धि गरेको आरोप निर्माण व्यवसायीको छ । अर्कोतिर, निर्माण सुस्ताएको कारण सिमेन्ट तथा ङण्डीको माग घटिरहेको छ र ब्युरो अफ इन्डियन स्ट्यान्डर्ड्स (बिआईएस)को गुणस्तर प्रमाणपत्र लिनुपर्ने व्यवस्थाले सिमेन्टको भारत निर्यात पनि अवरुद्ध बनेको छ । प्रस्तुत छ, यिनै विषयमा केन्द्रित रहेर आर्थिक अभियानका **हिमा वि.कले** नेपाल सिमेन्ट उत्पादक संघका अध्यक्ष तथा जेबी गुपका प्रबन्ध निर्देशक **रघुनन्दन मारुसँग** गरेको कुराकानीको सार ।

रघुनन्दन मारु
अध्यक्ष
नेपाल सिमेन्ट उत्पादक संघ

सिमेन्टको माग छैन भनेर तपाईंहरूले नै भन्दै आउनुभएको छ । तर माग नभएका बेला मूल्य घटाएर माग सृजना गर्नुपर्नेमा किन मूल्य ह्वात्तै बढाइयो ?

पहिले सिमेन्ट विक्रीको चक्र हेर्ौ । बर्खायाममा माग हुँदैन । त्यो बेला नगद प्रवाह कायम गर्न र खर्च धान्न सिमेन्ट उद्योगले कम मूल्यमै भए पनि सिमेन्ट विक्री गरे । अहिले तिहारपछि भने मागमा वृद्धि भएको छ । माग कम हुँदा मूल्य कम भएको हो । अहिले माग बढ्दा मूल्य बढेको छ । यो स्वाभाविक प्रक्रिया हो । अहिले निर्माण गतिविधि बढ्दा मागमा वृद्धि छ । यद्यपि यसअघि अफ-सिजनमा सिमेन्ट उद्योगीहरूले घाटा बेहोरेका थिए । यसलाई मूल्य बढेको भन्दा पनि समायोजन भन्नु उपयुक्त हुन्छ । किनभने गतवर्ष अर्डिनरी पोर्टल्याण्ड सिमेन्ट (ओपीसी) प्रतिबोरा ७५० रुपैयाँको हाराहारीमा विक्री भएको थियो । यो वर्ष भने ओपीसीको मूल्य कम छ ।

सबै सिमेन्ट उद्योगले किन एकैपटक मूल्य बढाए ? यो कार्टेल भएन र ?

अहिलेको मूल्य समायोजनलाई कार्टेलिङ भन्ने भिन्नैन । कार्टेलिङमा उद्योगीहरू मिलेर एउटा मूल्य कायम गर्छन् । तर अहिले यस्तो भएको छैन । बजारमा सिमेन्टको मूल्यमा एकरूपता छैन । उद्योगले आफ्नै किसिमले क्षमता र उत्पादन लागतअनुसार यसको मूल्य निर्धारण गरेका छन् । निर्माण व्यवसायीले आरोप लगाए जसरी मूल्यमा कार्टेलिङ भएको आधार छैन । बर्खायाममा भन्दा अहिले सिजनमा सिमेन्टको मूल्य अवश्य बढेको छ । उत्पादन लागतको कुरा गर्दा, नेपाल विद्युत् प्राधिकरणले अधोषित लोडसेडिङ गरेको छ । १२/१२ घण्टाको लोडसेडिङ सिमेन्टसहितका अन्य उद्योगले पनि बेपिरेहेका छन् । लामो समय लोडसेडिङ हुँदा उद्योगले जेनेरेटर प्रयोग गरेर उत्पादन गरेका छन् । सिमेन्ट उद्योग निरन्तर चल्नुपर्ने प्रकृतिको उद्योग हो । बन्द गर्न सकिँदैन । उत्पादन लागत निकै बढेको छ ।

उद्योगमन्त्रीको कार्यक्षमा हालै भएको बैठकमा सिमेन्ट उद्योगीहरू ओपीसी प्रतिबोरा ७०० र पिपिसी ६०० रुपैयाँमा बेच्न सहमत भएको निर्माण व्यवसायीले बताएका छन् । यस्तो सहमति भएको हो ?

पूर्वाधार निर्माणको सिजनमा सिमेन्टको मूल्य बढ्थो भनेपछि निर्माण व्यवसायी महासंघसहित उद्योग, वाणिज्य तथा आपूर्तिमन्त्री दामोदर भण्डारीलगायतको सहभागितामा छलफल भएको हो । त्यसबेला सिमेन्टको समग्र मूल्यमा केही हेरफेर गर्ने भनिएको थियो । अहिले ओपीसीको ७०० रुपैयाँ र पिपिसीको ६०० रुपैयाँभन्दा कममै विक्री भइरहेको छ ।

सन् २०२४ मा मनास्लु क्षेत्रमा साढे १० हजार विदेशी पर्यटक

गोरखा । उत्तरी गोरखाको मनास्लु क्षेत्रमा एक वर्षमा १० हजारभन्दा बढी विदेशी पर्यटक घुम्न पुगेका छन् । मनास्लु क्षेत्रमा सन् २०२४ मा १० हजार ६०५ जना विदेशी पर्यटकले भ्रमण गरेको मनास्लु संरक्षण क्षेत्र आयोजना कार्यालय (एमक्याप)का संरक्षण अधिकृत एवं सूचना अधिकारी भुवनराज ओम्फाले जानकारी दिए । अधिल्लो वर्ष सन् २०२३ को तुलनामा गतवर्ष एक हजार चार सय २८ जना बढी विदेशी पर्यटक मनास्लु क्षेत्रको भ्रमणमा पुगेको उनले बताए । ‘अधिल्लो वर्ष ९ हजार एक सय ७७ विदेशी पर्यटक मनास्लु क्षेत्र घुम्न पुगेका थिए,’ उनले भने, ‘गतवर्ष अहिलेसम्मकै सबैभन्दा विदेशी पर्यटकले मनास्लुको भ्रमण गरेका छन् ।’ मनास्लु क्षेत्र घुम्न पुग्ने पर्यटकमा दक्षिण एशियाली क्षेत्रीय सहयाग संगठन (सार्क) राष्ट्रका भन्दा तेस्रो मुलुकका विदेशी पर्यटकको संख्या बढी रहेको उनको भनाइ छ । सन् २०२४ मा फ्रान्सबाट सबैभन्दा धेरै एक हजार तीन सय ३५ जना विदेशी पर्यटकले मनास्लु क्षेत्रको भ्रमण गरेको पाइएको छ । गतवर्ष मनास्लु भ्रमण गर्ने विदेश पर्यटकमध्ये एक हजार एक सय ८१ जना जर्मन र सात सय ९६ जना अमेरिकी नागरिक रहेको कार्यालयको तथ्यांक छ । ‘सार्क राष्ट्रमध्ये भारतबाट सबैभन्दा धेरै एक सय ५९ जना पर्यटकले मनास्लु पदयात्रा गरेका छन्,’ अधिकृत ओम्फाले भने । त्यस्तै नेदरल्याण्ड्स, बेलायत, अष्ट्रेलिया, स्पेन, चीनलगायत देशका पर्यटक मनास्लु क्षेत्र घुम्न गएको उनको भनाइ छ । मनास्लु पदमार्गमा घुम्न जाने पर्यटक नुब्री भ्यालीतर्फ कुलुमुन (काल) ताल, विश्वको आठौँ अग्लो मनास्लु हिमाल र वीरेन्द्र तालको अवलोकन गर्दै लार्केपास गरेर सनाइ पुग्न सक्छन् । त्यस्तै चुमभ्यालीतर्फ विश्वकै सर्वाधिक चर्चित शृंगी हिमाल, राजेन गुम्बालगायत गुम्बाको अवलोकन गर्न सकिन्छ । मनास्लु क्षेत्रमा प्राकृतिक सौन्दर्यसँगै पर्यटकले हिमचुितवा, नाउर, घोरल, डाफि, मुनाल, चौरी लगायत जीवजन्तु अवलोकन गर्न पाउँछन् । *रासस*

अर्कोतर्फ, नेपाल स्टक एक्सचेन्ज (नेप्से)मा चारओटा सिमेन्ट उद्योग सूचीकृत छन् । चारओटै कम्पनीको चालू आर्थिक वर्ष २०८१/८२ को पहिलो त्रैमासिक वित्तीय विवरण अनुसार नेप्सेमा सूचीकृत सिमेन्ट उद्योगले पहिलो त्रैमासिकमै १० करोड रुपैयाँदेखि ५१ करोड रुपैयाँसम्म खुद नोक्सानी बेहोरेका छन् । यो अवस्था पनि हेरिनुपर्‍यो । अहिले आएर मूल्य वृद्धि भयो भन्ने विषय अनावश्यक हो । जब कि आज उत्पादन लागतमा हरेक क्षेत्रबाट प्रभावित परेको छ ।

सिजनकै बेला सिमेन्ट उद्योगीले सिमेन्टको मूल्य बढाएको भन्दै निर्माण व्यवसायीले निर्माणका काम ठप्प पार्ने चेतावनी दिएका छन् । यस्तोमा मूल्य घटाउने कि नघटाउने ?

निर्माण व्यवसायीले काम ठप्प गराउने भनाइ सार्वजनिक गर्नु आश्चर्यको कुरा हो । किनभने उनीहरूले बोलपत्र लिँदा नै वर्षभरिका लागि गरिएको सिमेन्टको अधिकतम मूल्यलाई आधार बनाएका हुन्छन् । त्यो मूल्यमा त हामी पुगेकै छैनौं नि । जस्तै- बर्खामा मूल्य कम हुन्छ र हिउँदको समयमा सिमेन्टको मूल्य केही बढी हुन्छ । उनीहरूले बोलपत्र लिँदा नै अधिकतम मूल्यलाई आधार मानेर बोलपत्र हाल्छन् । यसरी सिमेन्टका भाउ केही बढ्दैमा उनीहरूको लागत धेरै बढ्दैन । सिमेन्टको उत्पादन लागत घट्छ भने यसको मूल्य स्वतः घट्छ । मूल्य बजारले तय गर्नेछ ।

अहिले सिमेन्ट उद्योगको क्षमता उपयोगको स्थिति के छ ?

अहिलेसम्मको तथ्यांक हेर्दा नेपाली सिमेन्ट उद्योगको उत्पादन क्षमता वार्षिक २ करोड ५० लाख मेट्रिक टन छ । सिमेन्ट उद्योगको उत्पादन क्षमता बढे पनि सोही किसिमले यसको उपभोग भने बढेको छैन । अहिले वार्षिक करीब ८० लाख टन सिमेन्ट खपत भएको छ । सिजन मानिने मङ्सिरदेखि जेठ-असार महीनामा दैनिक औसत २० हजार मेट्रिक टन सिमेन्ट खपत हुन्छ । अहिले सिजनमा सिमेन्ट उद्योगले कुल क्षमताको औसतमा ४० प्रतिशत मात्र उत्पादन गर्दै आएका छन् ।

नेपाली सिमेन्ट उद्योगले भारतमा सिमेन्ट निकासी गर्न लागेको साढे २ वर्षभन्दा बढी भइसकेको छ । त्यसले नेपाली सिमेन्ट उद्योगलाई के कसरी योगदान दिएको छ ?

अवश्य पनि, भारत निर्यात खुला भएसँगै हामी उत्पाहित र आशावादी नै छौं । सरकारले पनि कानूनी रूपमा सहायता र अनुदान समेत दिने घोषणा गर्‍यो । यद्यपि भारततर्फ सिमेन्ट निर्यात निर्बाध रूपले हुन सकेन । सरकारले दिने भनेको ८ प्रतिशतसम्मको अनुदान रकम पनि पाउन सकेका छैनौं । अहिले क्लिंकर र सिमेन्ट

गरेर ७-८ ओटा उद्योगले भारतमा निकासी गरिरहेका छन् । भविष्यमा भारततर्फ निकासी गर्ने उद्योगको संख्या बढ्नेछ । ब्युरो अफ इन्डियन स्ट्यान्डर्ड्स (बिआईएस) सर्टिफिकेट पाएमा सिमेन्ट उद्योगमा ठूलो राहत पुग्नेछ ।

भारतमा सिमेन्ट निर्यात हुँदै गर्दा अहिले कतिपय उद्योगले बिआईएस नवीकरण गराउन नसकेको र नयाँले पाउन चुनौती खेपेका छन् । यो अवस्थामा कहिलेदेखि सहजै निर्यात गर्न सकिएला ?

बिआईएस दिन भारतको सम्बद्ध निकायले गुणस्तरका सूचक खोज्छन् । गुणस्तरको कसीमा नेपाली

सिमेन्टको मूल्य बढेको भन्दा पनि समायोजन भन्नु उपयुक्त हुन्छ ।

■ ■ ■

बिआईएस प्रमाणपत्र लिने प्रक्रिया डेढ-दुई वर्षदेखि पेन्डिङमा छ ।

■ ■ ■

आन्तरिक खपत नभएपछि निर्यातको बाटो खोजेका हौं । सिमेन्ट उद्योगीले निर्यातअनुसारको अनुदान नपाउने हो भने भारतमा निकासी गर्न सकिँदैन ।

■ ■ ■

अनुदान पाउँदा राहत हुन्छ भनेर निर्यात शुरू गरिएको हो । अनुदान नपाएमा सिमेन्ट निर्यातमा उत्पादकहरू उत्साहित हुँदैनन् ।

■ ■ ■

अहिले सिमेन्ट उद्योगमा विदेशी मात्र होइन, स्वदेशी लगानी समेत आवश्यक छैन ।

■ ■ ■

सिमेन्ट भारतीय सिमेन्टको दाँजोमा कुनै कुरामा पनि कम छैन । मुख्य कुरा प्रक्रियागत समस्या देखिएको छ । जस्तै- भारतबाटै अवरोध देखिँदै आएको छ । यस विषयमा सिमेन्ट उत्पादक संघ तथा उद्योगीहरू मिलेर नेपालस्थित भारतीय राजदूतावासलाई पनि जानकारी गराउने तयारीमा छौं । बिआईएस प्राप्तिको विषय पुस २६

पुलचोक-गोन्द्राङ ६ लेन सडकको काम ९५ प्रतिशत सम्पन्न

सूर्यप्रसाद अधिकारी

चितवन

पुलचोक-गोन्द्राङ सडकलाई ६ लेनमा विस्तार गर्ने काम अन्तिम चरणमा पुगेको छ । सडक डिभिजन भरतपुरका अनुसार ९५ प्रतिशतभन्दा बढी काम सकिएको हो । अहिले सडकका डिभाइडरमा रङ लगाउने, लाइनिङ गर्ने, बत्ती जडान गर्ने लगायत फिनिशिङका काम भइरहेको छ । तेस्रोपटक थपिएको म्यादमा सडक विस्तारको काम सम्पन्न हुने भएको छ । सडक विस्तारको म्याद यही पुस मसान्तसम्म रहेको छ ।

‘फिनिसिङ हुँदै छ, अर्को लेयरको इनामेल पेन्ट्स लगाउने काम भइरहेको छ । ‘भाटभटेनी सुपरमार्केट अगाडि एक तहको कालोपत्र हुन बाँकी छ,’ सडक डिभिजन भरतपुरकी इन्जिनियर शिला न्यौपानेले भनिन्, ‘अब धेरै काम बाँकी छैन । भूतानीका लागि निर्माण व्यवसायीले बिल पेस गर्न बाँकी छ, दशैं पछाडि हामीले भूतानी दिएका छैनौं । त्यतिबेला ९० प्रतिशतजति भूतानी गरिसकेका थियौं,’ उनले भनिन् । निर्माण व्यवसायीलाई दिन थप आठ करोड रुपैयाँ सरकारसँग माग गरिएको उनले बताइन् ।

पूर्व-पश्चिम राजमार्गअन्तर्गत पर्ने यस सडकमा दुईओटा एक्सप्रेस लेन र दुईओटा सर्भिस लेन बनाइएका

छन् । सडक विस्तारका क्रममा भरतपुर ओरालोको उचाइ घटाइएको छ । सडक विस्तारको जिम्मा पाएको इण्डो सगुन जेभीका इन्जिनियर सुनिल ढुंगानाका अनुसार भरतपुर ओरालोको उचाइ ६० सेन्टिमिटरदेखि १ दशमलव २ मिटरसम्मले घटाइएको हो ।

यो सडक विस्तारको लागत १ अर्ब ७६ करोड रुपैयाँ रहेको छ । सडकको दायाँ-बायाँ ११ दशमलव ५ मिटरको एक्सप्रेस लेन रहेको छ । त्यसको बीचमा ३ देखि ४ मिटरको मेडियन छ, जहाँ दुवो र विरुवा

लगाइसकिएको छ । एक्सप्रेस लेनको छेउमा दुवैतर्फ ठूला नाली छन् । नालीभन्दा बाहिर दुवैतर्फ ६ मिटरसम्मको सर्भिस लेन रहेको छ । सर्भिस लेनबाहिर दुवैतर्फ ३ देखि ४ मिटरको फुटपाथ रहेको छ । बजार क्षेत्रमा सर्भिस लेनमा मात्र नभई एक्सप्रेस लेनमै समेत सवारीसाधन पार्किङ गरिँदा बजार अव्यवस्थित बनेको छ । एक्सप्रेस लेन लामो दूरीका सवारीसाधन र सर्भिस लेन छोटो दूरीका सवारीसाधन सञ्चालनका लागि निर्माण गरिएको हो ।

तथ्यांकोवाच

रु. १२ करोडको च्याउ आयात

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा नेपालमा १२ करोड ३५ लाख मूल्य बराबरको करीब ४१६ टन च्याउ आयात गरेको छ । आयातित च्याउका मुख्य स्रोत मुलुकहरू चीन, भारत र थाइल्याण्ड

रहेका छन् । च्याउ आयातमार्फत रु. ४ करोड ८३ लाख बराबरको राजस्व संकलन भएको छ । यस तथ्यांकले नेपालमा व्यावसायिक च्याउ उत्पादनको अवसर रहेको पुष्टि गर्दछ ।

आर्थिक वर्ष २०८०/८१ मा नेपालमा च्याउ आयात मूल्य रु. हजार

देश	परिमाणु केजी	आयात मूल्य	आयात राजस्व
चीन	३१०,९७५	८०,७१४	४०,३६३
भारत	९७,२३८	३४,९२५	५,४४८
हङकङ, चीन	२४	७	२
सर्बिया	४०	२९०	७५
थाइल्याण्ड	६,६३५	६,२४५	१,९४७
संयुक्त राज्य अमेरिका	०	०	०
क्यानडा	०	१	०
फ्रान्स	४	१२	३
दक्षिण कोरिया	२०४	३७५	९७
म्यासेडोनिया	३०	३७७	९८
अन्य	४६८	४९३	२४४
संयुक्त अरब इमिरेट्स	१९२	१११	५५
कुल	४१५,८१०	१२३,५४८	४८,३३१

स्रोत : भन्सार विभाग